

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

การวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการ
ของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เวรกา กลิ่นวิจิต และคณะ

เริ่มบริการ

19 ส.ย. 2556

- 8 ส.ค. 2556

316566
๕๐155111

ผลงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ของ
ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีงบประมาณ 2554

อธิบดี

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการของ ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา และความอนุเคราะห์จากประชาชนในชุมชนเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี และ ผู้รับบริการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้ความกรุณาในการช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณคณะบดีคณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้ความกรุณาในการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวม ข้อมูล และขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศาสตร์ เสาวคนธ์ ที่ให้ความกรุณาในการให้ คำปรึกษา แนะนำ แนวทางและเป็นที่ปรึกษาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้ความกรุณาใน การให้คำแนะนำ วิธีการ ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อให้ตระหนักถึงสิทธิและเคารพความเป็นบุคคลของ กลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบคุณ คุณสรรร กลิ่นวิจิต ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง และช่วยเหลือในการ วิเคราะห์ข้อมูล และเป็นกำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอกราบระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ความสำคัญกับ การศึกษาและการเรียนรู้ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ลูก ๆ เสมอมา คณะผู้วิจัยจะได้แสวงหา ความรู้เพื่อเป็นตัวอย่างแก่บุตร ธิดา และคนรุ่นหลังต่อไป ความสำเร็จอันเกิดจากการศึกษาวิจัยนี้ ขอมอบเป็นสิ่งทดแทนคุณ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2555

ชื่อเรื่อง :	การวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการของ ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	
หัวหน้าโครงการวิจัย :	นางเวธกา กลิ่นวิจิต	สัดส่วน 60 %
ผู้ร่วมวิจัย :	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.พิสิษฐ์ พิริยาพรณ	สัดส่วน 10%
	นายสรร กลิ่นวิจิต	สัดส่วน 10%
	นางสาวพวงทอง อินใจ	สัดส่วน 10%
	นางสาวกาญจนา พิบูลย์	สัดส่วน 10 %
สาขา :	วิทยาศาสตร์การแพทย์	
ทุนอุดหนุนการวิจัย :	งบประมาณเงินรายได้ ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554	
ปีที่ทำการศึกษาวิจัย :	2554	

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข เพื่อประเมินสถานการณ์ในชุมชน และทราบถึงความต้องการของชุมชน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพการแพทย์และการสาธารณสุข ค้นหาวิธีการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือ อุปสรรคในการพัฒนาการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) โดยวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 44,312 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan , 1960) ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง 315 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จาก ตำบล แสนสุข เหมือง และห้วยกะปิ ใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย 1 ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการการบริการวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.53$) โดย มีความต้องการด้านการบริการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.60$) รองลงมา คือ ความต้องการด้านการบริการวิชาการและการวิจัย อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.52$) ด้านการบริการรักษาพยาบาล มีความต้องการการให้ บุคลากรทางการแพทย์มีจิตบริการ เอื้อเพื่อ เอื้ออาทร ดุจญาติมิตร อยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.43$) ส่วนด้านการบริการวิชาการและการวิจัย มีความต้องการให้จัดประชุมวิชาการด้าน สุขภาพประจำปี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, $SD = 0.50$) ประเด็นเร่งด่วนที่ผู้รับบริการต้องการ การบริการวิชาการ คือ การจัดสถานที่ฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการอย่างครบวงจร ร้อยละ 36 และมีข้อเสนอแนะให้นำข้อมูลจากการสำรวจขั้นพื้นฐานนี้ไปศึกษาความต้องการของชุมชนในเชิงลึก ในแต่ละด้าน โดยมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาร่วมกันให้เกิดการพัฒนา ชุมชนที่เป็นรูปธรรมต่อไป

Title : Community needs assessment for Academic service of Health Science Center, Faculty of Medicine, Burapha University

Researcher : Dr.Wethaka Klinwichit, Ph.D
Asst.Prof. Pisit Piriyaapun , M.D.
Mr. San Klinwichit
Miss Pongthong Inchai
Dr.Kanchana Piboon , Ph.D.

Concentration : Health Science

Grant : Health Science Center, Burapha University

Year : 2011

Abstract

The purpose of this research were designed to investigate and analyst problem issues of the community needs for academic service of Health Science Center, Faculty of Medicine, Burapha University. This study was a mixed methods research. The 315 participants were the stratified random sampling from 44,312 population who live in Sanseuk municipality, Chonburi. Statistics employed Were percentage, mean and standard deviation. It was found that ;

The people in Sanseuk need the academic services from Health Science Center in the high level ($\bar{X} = 4.28$, SD = 0.53). The health care services needs and academic and research services needs were in the highest level ($\bar{X} = 4.59$, SD = 0.60 and $\bar{X} = 4.51$, SD = 0.52). In the health care services needs, The most community need was health care professorship and caring in highest level($\bar{X} = 4.92$, SD = 0.43). Furthermore, in the academic services and research service needs, they needed Health Science Center to provide the annual Academic meeting or conferencing in community health problems in the highest level($\bar{X} = 4.75$, SD = 0.50).

The urgent issues of academic service need was enhancing potential and quality of elderly and disabled patient rehabilitation. This research suggestion was in-depth the community needs and participated with them for meet their needs and develop the community together.

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	2
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	3
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
	บริบทของชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข.....	5
	ทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับความต้องการ และชุมชน.....	10
	การบริการวิชาการแก่สังคม.....	15
	การบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา.....	15
	การบริการวิชาการแก่สังคมของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ.....	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
3	วิธีดำเนินการวิจัย	21
	ขอบเขตของการวิจัย.....	21
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
	ระยะเวลาที่ทำการวิจัย.....	22
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	22
	การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	22
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	25
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการ ของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.....	26
ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ความต้องการการบริการวิชาการที่เป็นปัญหา อุปสรรคที่ต้องการเร่งด่วน.....	34
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	35
สรุปผลการวิจัย.....	35
การอภิปรายผล.....	37
ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย.....	40
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	41
บรรณานุกรม.....	42
ภาคผนวก.....	45
ภาคผนวก ก ใบพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย.....	46
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
ประวัติย่อคณะผู้วิจัย.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาและความต้องการของชุมชน เป็นผลผลิตของวัฒนธรรม โครงสร้างทางสังคม สภาพเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งในปัจจุบันกำลังมีความเปลี่ยนแปลงและได้รับอิทธิพลจากกระแสของโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ซึ่งในชุมชนแบบดั้งเดิมของไทยจะไม่ค่อยได้ติดต่อกับโลกภายนอกมากนัก ความต้องการของชุมชนส่วนใหญ่มักจะปรากฏออกมาในลักษณะของความต้องการด้านการบริโภค (Consumption Oriented) แต่จากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่มีความทันสมัยและมีการติดต่อกับโลกภายนอกอยู่ตลอดเวลา ทำให้ความต้องการของชุมชนจะมีลักษณะเด่นในด้านความต้องการการพัฒนา (Development Oriented) (กรมพัฒนาชุมชน, 2552) ในการศึกษาความต้องการของชุมชน นั้น เป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบไม่ว่าทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ จะยึดถือแนวความคิดนี้ในการนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานโดยมีเงื่อนไขว่า ต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของชุมชน โดยการนำแนวคิดนี้ไปสู่อำนาจปฏิบัติ นั้น มีเงื่อนไขที่ผู้ทำการศึกษาควรคำนึงถึง นั่นคือ การศึกษาชุมชน เป็นกระบวนการที่มีความหลากหลายตามบริบทของชุมชน และมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ความสัมพันธ์ทางการศึกษากับชุมชนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนด้วยการจัดการศึกษาและบริการที่สนองความต้องการของคนในชุมชนและแก้ปัญหาของคนในชุมชน โดยคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด วางแผน จัดการทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลงมือแก้ปัญหาที่ตนเอง เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนนั้นสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง(วิระเทพ ปทุมเจริญ วัฒนา, 2554) ซึ่งการศึกษาความต้องการของชุมชนนั้นมีความเชื่อพื้นฐานที่เป็นกรอบความคิดในการศึกษาชุมชนเบื้องต้น คือ (1) ชุมชนดำรงอยู่ได้และพัฒนาจนถึงปัจจุบันนี้อาศัยการพึ่งพาตนเองเป็นหลักใหญ่ การจัดการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนนั้น จะต้องให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน จัดสรรทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการลงมือแก้ปัญหาเพื่อให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ (2) ชุมชนมีภูมิปัญญาที่สะสมมาจากอดีตอันยาวนาน ซึ่งได้มีการถ่ายทอดแก่สมาชิกในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ชุมชนสืบต่อแบบแผนการดำรงชีวิตในการแก้ปัญหาของชุมชนมาได้โดยตลอด (3) การศึกษาชุมชนนั้น ๆ มีลักษณะเป็นกระบวนการที่ให้คนในท้องถิ่นเดียวกันหรือมีความสนใจร่วมกันเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ และตัดสินใจ (4) การถ่ายทอดความรู้ระหว่างชาวบ้านด้วยกัน และระหว่างชุมชนกับชุมชน เป็นกระบวนการที่มีมาแต่อดีตและยังคงมีอยู่ ทำให้ ภูมิปัญญาชาวบ้านได้แพร่หลายไปในสังคม (5) ความมุ่งหวังระยะยาวของการศึกษาชุมชน คือ การสร้างความสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองให้แก่สมาชิกในชุมชน โดยการศึกษาชุมชนนี้จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนรู้จักการระบุปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ รู้จักการแสวงหาแหล่งวิทยาการที่จะใช้ศึกษาหาความรู้ ทั้งที่มีอยู่ในหมู่ประชาชนด้วยกันเอง และบุคคลภายนอกทั้งที่มีอยู่ในชุมชนและนอกชุมชน ซึ่งในที่สุดแล้วชุมชนนั้นจะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเกิดกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต โดยวิธีการพึ่งพาตนเอง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2545 และอุ๋นตา นพคุณ, 2546) ซึ่งหากกระบวนการในการศึกษาชุมชน และความต้องการของชุมชนนั้น ๆ เกิดจากชุมชนเองจะทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

ความต้องการของชุมชน สามารถจำแนกเป็นความต้องการด้านการต่าง ๆ 4 ด้าน (ไพรัตน์ เดชะรินทร์ ,2552) ได้แก่ 1)ความต้องการของชุมชนด้านสาธารณสุขโรค 2)ความต้องการของชุมชนด้านเศรษฐกิจ 3) ความต้องการของชุมชนด้านการเมืองการปกครอง และ 4) ความต้องการของชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรม จาก บทบาทและหน้าที่ของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งสังกัด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มี วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งองค์กรนี้ เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นศูนย์กลาง ข้อมูลข่าวสาร ค้นคว้าวิจัย และทำหน้าที่ด้านงานบริการทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยมีปรัชญาองค์กรในการพัฒนาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพบนพื้นฐานวิชาการและวิจัยเพื่อสุขภาพที่ดีและมีคุณภาพของ ประชาชน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ในการแสวงหาความรู้ และศึกษาความต้องการ ของชุมชน เพื่อเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของชุมชน (ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ, 2554) ดังนั้น การศึกษาความต้องการของชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษา ด้านสังคมและวัฒนธรรม อันหมายถึงการศึกษาลักษณะของการรวมกลุ่ม แบบแผนการดำเนินชีวิต ความ เป็นอยู่ของชุมชนในสังคม อันเกี่ยวข้องกับสุขภาพ และคุณภาพชีวิต ความสุขสบายในชุมชน อันได้แก่ ความ ต้องการทางด้านสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาความสะอาด การจัดอนามัยชุมชนและ สิ่งแวดล้อม ซึ่งเหล่านี้เป็นความต้องการทางด้านสาธารณสุข และการบริการทางการแพทย์ ซึ่งเป็นบทบาท หน้าที่หลักของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดังนั้น เพื่อเป็นการเรียนรู้ ชุมชน และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะ แพทยศาสตร์ ในการให้บริการวิชาการที่สอดคล้อง ตรงตามความต้องการของชุมชน คณะผู้วิจัยจึงได้ ดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีความน่าเชื่อถือตามระเบียบวิธีการวิจัย และใช้ อ้างอิงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสุขภาพแก่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะและความต้องการเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคมของ ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนในเขต พื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข เพื่อประเมินสถานการณ์ในชุมชน และทราบถึงความต้องการของชุมชน ด้านสังคม และวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพการแพทย์และการสาธารณสุข ค้นหาวิธีการสร้างควมมีส่วนร่วมของ ชุมชน ในการพัฒนาการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) โดยวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยเชิง คุณภาพ ในการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน

ชุมชน ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือ อุปสรรคในการพัฒนาการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) โดยวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 44,312 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จาก ตำบล แสนสุข เหมือง และห้วยกะปิ

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan , 1960) ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง 380 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1.สภาพทั่วไปของประชากร มีตัวแปรย่อยที่จะศึกษาได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะของการทำงาน รายได้ ค่าใช้จ่าย ที่พักอาศัย เป็นต้น

2.ความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพการแพทย์และการสาธารณสุข

3. การประเมินสถานการณ์ในชุมชน และค้นหาวิธีการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4. การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือ อุปสรรคในการพัฒนาและปรับปรุงบริการด้านสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ตามความคิดเห็นของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สถานที่ในการศึกษาวิจัย

เทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

ระยะเวลา 1 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นความต้องการของชุมชน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาปรับระบบการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์

2. ทราบวิธีการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการบริการวิชาการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในพื้นที่ความรับผิดชอบของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ ใครได้หรือประสงค์จะได้ อันเป็นแรงขับภายในที่เกิดขึ้น ทำให้ต้องพยายามแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ และได้รับการตอบสนองแล้ว ก็สามารถเกิดความต้องการใหม่ ๆ ขึ้นมาอีกได้

ชุมชน หมายถึง ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข อันประกอบด้วยชุมชนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลแสนสุข บางส่วนของตำบลเหมือง และบางส่วนของตำบลห้วยกะปิ

การบริการวิชาการ หมายถึง กิจกรรมหรือโครงการในการให้บริการแก่สังคมภายนอกองค์กร หรือเป็นการบริการที่จัดในองค์กรโดยมีบุคคลภายนอกเข้ามาใช้บริการ ในที่นี้เป็นการบริการวิชาการด้านการแพทย์และการสาธารณสุขซึ่งเป็นพันธกิจของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) โดยวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญดังนี้

1. บริบทของชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข
2. ทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับความต้องการ และการวิเคราะห์ชุมชน
3. การบริการวิชาการแก่สังคม
 - 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา
 - 3.2 การบริการวิชาการแก่สังคมของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริบทของชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข

การจัดตั้ง

เทศบาลเมืองแสนสุขได้รับการยกฐานะตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองแสนสุข พ.ศ. 2544 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 118 ตอนที่ 99 ก เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2544 โดยมีโครงสร้างองค์กรเทศบาล ประกอบด้วย สภาเทศบาล มีสมาชิกจำนวน 18 คน และนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง จำนวน 1 คน ทำหน้าที่นิติบัญญัติและบริหารงานของเทศบาล

สภาพทั่วไป

เทศบาลเมืองแสนสุข ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลตะวันออก มีพื้นที่ 20.268 ตารางกิโลเมตร มีประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ทั้งสิ้น 43,840 คน จำนวนบ้าน 24,691 หลัง 8,333 ครัวเรือน (วิพิตีเดียสารนุกรมเสรี. 2553) ในเขตเทศบาลมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญหลายแห่ง อันได้แก่ ชายหาดบางแสน หาดวอนนภา แหลมแท่น เขาสามมุก สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล และตลาดหนองมน ซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง

ลักษณะที่ตั้ง และอาณาเขต

ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอเมืองชลบุรี บริเวณริมฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย มีพื้นที่ทั้งสิ้น 20.268 ตารางกิโลเมตร (12,668 ไร่) โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลบ้านปึก ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรีจังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อ่าวไทย

เขตการปกครอง

เทศบาลเมืองแสนสุข มีเขตการปกครองครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล คือ ตำบลแสนสุขทั้งตำบล(15 หมู่บ้าน) ตำบลเหมืองบางสวน(หมู่ 1 ถึง หมู่ 4) และตำบลห้วยกะปิบางส่วน (หมู่5)

สภาพภูมิประเทศ

ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ที่ระดับน้ำทะเลปานกลาง เฉลี่ย 3 เมตร ด้านตะวันออกเป็นที่ราบเชิงเขาลาดแนวชายฝั่งทะเล จึงเป็นหาดทรายยาวประมาณ 5 กิโลเมตร ความสูงของพื้นที่วัดจากน้ำทะเลประมาณ 3 เมตร

ภูมิอากาศจัดอยู่ในประเภทมรสุมเมืองร้อนหรือแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน

สภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

เดิมประชากรในท้องถิ่น ประกอบอาชีพทำการประมง ทำสวนมะพร้าว ฟาร์มกุ้ง โรงงานน้ำปลา ค้าขายสินค้าที่ผลิตขึ้นในท้องถิ่น แต่เนื่องจากเทศบาลมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีความเหมาะสมประกอบกับในเขตพื้นที่เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย โรงเรียนการท่องเที่ยว สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล จึง เป็นการเพิ่มศักยภาพของท้องถิ่นให้สูงขึ้น ทำให้เกิดเป็นเมืองท่องเที่ยว นันทนาการ และศูนย์กลางทางวิชาการ ทำให้ประชาชนจากสถานที่ต่าง ๆ เดินทางเข้ามาใช้บริการในเขตเทศบาลเป็นจำนวนมาก สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมมากมาย ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการค้าขาย การบริการ อุตสาหกรรม รับจ้างและอื่น ๆ ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ดี สภาพสังคมโดยรวมประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และยังคงปฏิบัติตามวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมอย่างสม่ำเสมอ แต่เนื่องจากเทศบาลเมืองแสนสุขเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจึงทำให้มีประชาชนแฝงเข้ามาในเขตเทศบาลเป็นจำนวนมาก

สภาพทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และรายได้ของประชากร

เนื่องจากเทศบาลเมืองแสนสุขเป็นแหล่งท่องเที่ยวและนันทนาการ ทำให้ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการค้าขายในเชิงพาณิชย์และการให้บริการด้านการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชายหาดบางแสนและตลาดหนองมน และมีการโยกย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำนักรในบริเวณเทศบาลเมืองแสนสุขมากขึ้น เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางวิชาการในภาคตะวันออก ซึ่งมีมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในพื้นที่ และอยู่ใกล้เคียงกับเขตอุตสาหกรรมจึงทำให้เกิดการขยายตัวของกิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ และที่อยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น

สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมในเขตเทศบาล มีจำนวนมากกว่า 45 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่ว ๆ ไป ได้แก่ โรงงานซ่อมและสร้างเครื่องยนต์ โรงสี โรงเลื่อยไม้ โรงน้ำแข็งและโรงงานน้ำปลา เป็นต้น

การพาณิชย์และการบริการ พื้นที่ด้านการพาณิชย์กรรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณชายหาดบางแสนและริมสองข้างทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 3 ถนนสุขุมวิท มีร้านค้าอาหารทะเลแห่ง ร้านเครื่องชำ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายเสท้อผ้า ร้างบริการเสริมความงาม ร้านอุปกรณ์เครื่องเหล็กและเครื่องยนต์ ร้างแผงลอย หาบเร่ ตลาดสดและตลาดนัด ซึ่งในส่วนของ การสินค้าและบริการนี้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเทศบาลเมืองแสนสุขมีภูมิประเทศและทิวทัศน์ทางธรรมชาติที่สวยงาม การคมนาคมสะดวกไม่ไกลจากเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร ทำให้มีความสะดวกสบาย ประกอบกับการขยายเส้นทางการจราจรและการสร้างทางด่วนทำให้การเดินทางมาท่องเที่ยวที่นั่นใช้เวลาไม่นาน มีความสะดวกรวดเร็วขึ้น ทำให้กิจการด้านสถานที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวมีมากขึ้น อันได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท บ้านพักตากอากาศ เกสต์เฮาส์

การท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญทางเศรษฐกิจของเทศบาลเมืองแสนสุข เนื่องจากการท่องเที่ยวทำให้ประชากรมีรายได้ สร้างงาน สร้างคน สร้างอาชีพ มีการกระจายรายได้และช่วยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนรวมทั้งการผลิต ปัจจุบันมีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 1,748,758 คน เป็นชาวไทย 1,601,729 คน ชาว

ต่างประเทศ 147,029 คน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาบางแสนใช้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ประมาณ 1,839.44 บาท ต่อคนต่อวัน (เทศบาลเมืองแสนสุข, 2554, หน้า 17)

สภาพสังคม

จำนวนประชากร ณ วันที่ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ทั้งสิ้น 43,840 คน จำนวนบ้าน 24,691 หลัง 8,333 ครัวเรือน (วิพีเดียสารบูรณเสรี. 2553) ความหนาแน่นของประชากร 2,137 คน/ตร.กม. (พื้นที่ 20.268 ตารางกิโลเมตร) ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากคลองบางโปรง จนถึงหาดบางแสนล่าง และสองข้างเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) บริเวณตลาดหนองมนและทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3137 (ถนนลงหาดบางแสน) ซึ่งแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 เข้าสู่ชายหาดบางแสน

ด้านชุมชน ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข มีชุมชน จำนวน 19 ชุมชน ได้แก่

1. ชุมชนเขาสามมุข
2. ชุมชนบ้านแหลมแท่น
3. ชุมชนมุขแสนเจริญ
4. ชุมชนวัดแสนสุข
5. ชุมชนโชคดี
6. ชุมชนสมใจนีก
7. ชุมชนบางเป้ง
8. ชุมชนวัดกลางดอน
9. ชุมชนแสนสุข
10. ชุมชนท้ายตลาด
11. ชุมชนมาบะยม
12. ชุมชนบางแสนบน
13. ชุมชนร่วมใจพัฒนา
14. ชุมชนหาดวอนนภา
15. ชุมชนดอนบน
16. ชุมชนมณีแก้ว
17. ชุมชนตาลล้อม
18. ชุมชนบ้านเหมือง
19. ชุมชนพัฒนา 2

เชื้อชาติ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีและวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติกัน อย่างสม่ำเสมอเกี่ยวข้องกับเชื้อชาติและความเชื่อทางศาสนา เช่น พิธีกรรมทางศาสนา งานฉลองเทศกาลต่าง ๆ และงานอุปสมบท เป็นต้น ภายในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข

การศึกษา

สถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข มีจำนวน 16 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดราษฎร์ศรัทธา
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองแสนสุข
3. โรงเรียนอนุบาลวัดกลางดอนเมืองชลบุรี

4. โรงเรียนบ้านแหลมแท่น ต.แสนสุข
5. โรงเรียนวัดบางเป้ง ต.แสนสุข
6. โรงเรียนวัดตาลล้อม ต.เหมือง
7. โรงเรียนวอนนภาศัพท์ ต.แสนสุข
8. โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา ต.เหมือง
9. โรงเรียนชลกันยานุกูลแสนสุข ต.แสนสุข
10. โรงเรียนแสนสุขศึกษา ต.แสนสุข
11. โรงเรียนสุขุมวิทวิทยา ถ.สุขุมวิท ต.แสนสุข
12. โรงเรียนนาราวีทย์ ต.เหมือง
13. โรงเรียนสามมุกคริสเตียนวิทยา ต.แสนสุข
14. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี
15. มหาวิทยาลัยบูรพา
16. โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

การสาธารณสุข

1. โรงพยาบาลในเขตพื้นที่ คือ ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยบูรพา สังกัดมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นของรัฐบาล จำนวน 1 แห่ง มีเตียงคนไข้ 104 เตียง จำนวนแพทย์ 45 คน พยาบาล 110 คน ทันตแพทย์ 4 คน ในปีงบประมาณ 2553 มีจำนวน ผู้ป่วยนอก 184,431 คน ผู้ป่วยใน 4,272 คน

สาเหตุการเจ็บป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ได้แก่ อุบัติเหตุ 14,644 ราย/ปี งบประมาณในการรักษาทั้งสิ้น 5,630,538.25 บาท และ สาเหตุอื่น 105,631 ราย/ปี งบประมาณในการรักษาทั้งสิ้น 163,606,431.50 บาท

2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 2 แห่ง (อยู่บริเวณถนนสุขุมวิท และบริเวณตำบลเหมือง)
3. ศูนย์บริการสาธารณสุข เทศบาลเมืองแสนสุข จำนวน 1 แห่ง
4. ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) มีอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) ในชุมชน ให้คำแนะนำ จำนวน 19 แห่ง ในแต่ละชุมชน จำนวน 400 คน
5. คลินิกเอกชน จำนวน 37 แห่ง ได้แก่

- คลินิกเวชกรรม	จำนวน 19 แห่ง
- คลินิกทันตกรรม	จำนวน 11 แห่ง
- คลินิกเวชกรรมเฉพาะทาง	จำนวน 6 แห่ง
- เทคนิคการแพทย์	จำนวน 1 แห่ง
7. ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 25 แห่ง
8. ร้านขายยาแผนปัจจุบันสำหรับสัตว์ จำนวน 2 แห่ง

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มีสถานีดับเพลิง จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่เลขที่ 148 ถ.มิตรสัมพันธ์ ต.แสนสุข จ.ชลบุรี

ด้านอาชญากรรม

คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เทศบาลเมืองแสนสุข มีคดีเกิดขึ้นในรอบปี 2554 ดังนี้(สถานีตำรวจภูธรแสนสุข , 2554)

1. จำนวนผู้เสียชีวิตโดยอุบัติเหตุจากรถยนต์	จำนวน	2	คน
2. จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	จำนวน	148	คดี
ความผิดฐานชิงทรัพย์		1	คดี
ความผิดฐานลักทรัพย์		141	คดี
ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์		6	คดี
3. จำนวนคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ	จำนวน	31	คดี
ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น		2	คดี
ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย		19	คดี
ความผิดเกี่ยวกับเพศ		10	คดี
4. จำนวนอุบัติเหตุจากรถยนต์	จำนวน	23	คดี

นโยบายการบริหารงานของเทศบาลเมืองแสนสุข

นโยบายการบริหารราชการของนายกเทศมนตรี กำหนดไว้ 5 ด้าน คือ (เทศบาลเมืองแสนสุข , 2553)

1. นโยบายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

มุ่งมั่นที่จะพัฒนาเทศบาลเมืองแสนสุข ให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย สะดวกปลอดภัย โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดังนี้

1.1 ปรับปรุงและขยายระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ให้ทั่วถึงและเพียงพอ

1.2 ปรับปรุง พัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคมให้สมบูรณ์ ได้มาตรฐานและครอบคลุม รวมทั้งเชื่อมโยงพื้นที่ใกล้เคียง โดยสอดคล้องกับผังเมืองรวมที่กำหนด

2. นโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นหนทางสำคัญของการนำรายได้สู่ท้องถิ่นและช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชนให้เข้มแข็ง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้สมบูรณ์และดีที่สุด เพื่อให้เป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวตลอดไป จึงกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

2.1 ปรับปรุงและพัฒนาชายหาดบางแสน-หาดวอนนภา แหลมแท่น เขาสามมุก ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และนันทนาการเพื่อสุขภาพ

2.2 พัฒนาให้มีสถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจากเดิมที่มีอยู่

2.3 เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย ป้องกันการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

3. นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม เพื่อให้สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติคงอยู่อย่างยั่งยืนตลอดไป

3.2 ฝักระวัง ดูแล รักษา บำบัด ฟื้นฟู สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ให้สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย นำอยู่ นำเที่ยว

3.3 สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกป้องดูแล รักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

4. นโยบายด้านการเงินการคลัง

4.1 พัฒนาระบบการจัดเก็บรายได้ให้ครอบคลุม ทั่วถึง และเป็นธรรม

4.2 ส่งเสริมการดำเนินกิจการเทศพาณิชย์ เช่น จัดตั้งสถานธนาอนุบาล เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่น และเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนด้านการเงินของประชาชนในเบื้องต้น

4.3 บริหารการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัด คุ่มค่า และโปร่งใส

5. นโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

5.1 ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาเพื่อเป็นพื้นฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี

5.3 ส่งเสริมสวัสดิภาพและให้การสงเคราะห์เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่เป็นปัญหาสังคม

5.4 สร้างระบบบริการสาธารณสุขให้ได้มาตรฐาน เพื่อคุ้มครองสุขภาพของประชาชนให้ดีขึ้น

5.5 ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบต่อไป

5.6 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม และสาธารณภัย รวมทั้งดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนของตนเอง

ทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับความต้องการ และชุมชน

ทฤษฎี แนวคิด และหลักการเกี่ยวกับความต้องการ

พจนานุกรมในไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 , หน้า 323) กล่าวถึง "ความต้องการ" ว่าหมายถึง ความอยากได้ ใครได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา ทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

แซมมวลสัน (Samuelson ,1917 อ้างถึงใน กฤษณา ศักดิ์ศรี, 2534 , หน้า 159) กล่าวว่า มนุษย์นั้น เพียรพยายามทุกวิถีทางในอันที่จะให้บรรลุความต้องการที่ละชั้น เมื่อความต้องการชั้นแรกได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการชั้นนั้นก็ลดความสำคัญลงจนหมดความสำคัญไป ไม่เป็นแรงกระตุ้นอีกต่อไป แต่จะเกิดความสนใจและความต้องการสิ่งใหม่อีกต่อไป แต่ความต้องการชั้นต้น ๆ ที่ได้รับการตอบสนองไปเรียบร้อยแล้วนั้น อาจกลับมาเป็นความจำเป็นหรือความต้องการครั้งใหม่อีกได้ เมื่อการตอบสนองความต้องการครั้งแรกได้สูญเสียหรือขาดหายไป และความต้องการที่เคยมีความสำคัญจะลดความสำคัญลง เมื่อมีความต้องการใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่

กิลเมอร์ (Gilmer, 1971) กล่าวว่า "มนุษย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น อาหาร อากาศ น้ำ ที่อยู่อาศัยรวมทั้งสิ่งอื่น ๆ ด้วย เช่น การยอมรับนับถือ สถานภาพ การเป็นเจ้าของ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปความต้องการเหล่านี้ยากที่จะได้รับการตอบสนองจนอิ่มและพอใจทั้ง ๆ ที่ก็ได้รับอยู่แล้ว" ทุกวันนี้คนเราพยายามทำงานก็เพื่อจะสนองความต้องการของตน ทำงานเพื่อเงินเพราะเงินเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ แต่ถ้ามองให้ลึกลงไปแล้วการทำงานไม่ใช่เพื่อเงินแต่อย่างเดียวเสมอไป เศรษฐีมีเงินมหาศาลก็ยังทำงานทั้ง ๆ ที่ทำงานแล้วได้เงินเป็น ค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย ๆ การทำงานเพื่อเงิน

ประการหนึ่งเท่านั้น ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่คนต้องการได้รับจากการทำงาน ซึ่งบางครั้งเงินไม่สามารถซื้อความต้องการบางอย่างได้

ความต้องการทางด้านร่างกาย หรือความต้องการทางสรีระ (physical or physiological needs) หรือ ความต้องการปฐมภูมิ (primary needs) หรือความต้องการทางด้าน ชีววิทยา (biological needs) หรือความต้องการปฐมภูมิ (primary) เป็นความต้องการทางชีววิทยา หรือความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานอันดับแรกหรือขั้นต่ำสุดของมนุษย์ซึ่งจำเป็นในการ ดำรงชีวิต เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับชีวิต เป็นความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ เพื่อการมีชีวิตอยู่ เป็นความต้องการที่มีมาตั้งแต่กำเนิดในฐานะที่เป็นอินทรีย์ทางกายภาพ เป็นแรงขับ (drive) ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นแรงขับดันทางกายภาพ เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตเพื่อความอยู่รอด จึงเป็นความต้องการพื้นฐานที่จะขาดเสียมิได้ ความต้องการชนิดนี้หากไม่ได้รับการตอบสนองจะมีความรู้สึกถึงเครียดอยู่ตลอดเวลา และมีความกระวนกระวาย เช่น ความต้องการอากาศหายใจ อาหาร ความอบอุ่น น้ำ ยา รักษาโรค อุณหภูมิที่เหมาะสม เครื่องนุ่งห่ม การเคลื่อนไหวทางร่างกาย การขับถ่ายความต้องการเรื่องเพศ การพักผ่อนนอนหลับ ที่อยู่อาศัย ถ้าขาดความต้องการประเภทนี้เพียงประการใดประการหนึ่งชีวิตจะต้องมีอันเป็นไป เพราะความต้องการนี้เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับมนุษย์ทุกคนจะขาดเสียมิได้ การแสวงหาสิ่งต่าง ๆ มาเพื่อตอบสนองความต้องการในทางกายของมนุษย์ นี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสังคม วัฒนธรรม การฝึกอบรม สิ่งแวดล้อม ศาสนา เศรษฐกิจ ฯลฯ

ความต้องการทางด้านจิตใจ หรือความต้องการในระดับสูง หรือความต้องการทางด้านจิตวิทยา หรือความต้องการทุติยภูมิ หรือความต้องการที่เกิดขึ้นใหม่ (psychological needs or secondary needs or acquired needs) เป็นความต้องการที่ส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายหลัง หลังจากความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว บางครั้งจึงเรียกความต้องการทางจิตใจว่า "ความต้องการที่เกิดขึ้นใหม่" (acquired needs) เพราะเป็นความต้องการที่เกิดจากความรู้และ การเรียนรู้ประสบการณ์ การสนองตอบต่าง ๆ ก็เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ เป็นแรงขับ (drive) ชนิดหนึ่งที่ไม่หยุดอยู่กับที่ (dynamic) ไม่มีรากฐานจากความต้องการทางร่างกาย แต่อาศัยกลไกทางสมอง ที่สั่งสมจากประสบการณ์ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแต่ละบุคคลอาจเหมือนกันหรือต่างกันก็ได้ไม่หยุดอยู่กับที่เนื่องจากแต่ละคนมีระดับความต้องการแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้ และประสบการณ์ ความต้องการทางจิตใจเป็นความต้องการที่สลับซับซ้อน และมีความแตกต่างกันมาก ระหว่างบุคคล

ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการทางจิตใจนั่นเอง แต่เน้นหนักในด้านความต้องการที่จะดำรงชีวิตให้เป็นที่ยอมรับนับถือของคนอื่น หรือมีความเป็นอยู่ดีกว่าบุคคลอื่น เช่น ต้องการความปลอดภัย ต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ต้องการความยอมรับในสังคม ต้องการความก้าวหน้า เป็นต้น

ตามธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความต้องการมากมายหลายอย่าง จนไม่มีขอบเขตจำกัด ซึ่งทั้งความต้องการที่เกิดจากความคิดคำนึง หรือความต้องการด้านจิตใจ หรือความต้องการทางกาย ซึ่งเป็นความต้องการที่ขาดมิได้ และในบรรดาความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์นั้นยากที่จะได้รับการสนองตอบจนเป็นที่พอใจ เพราะเป็นเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล

ทฤษฎีความต้องการ ERG ของ Alderfer (Existence Relatedness Growth)

อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, 2540, หน้า 307-310) ได้ปรับปรุงลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow) เป็นความต้องการ 3 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (existence needs) คือ ความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัย ความต้องการรายได้ สวัสดิการและสภาพแวดล้อมการทำงาน
2. ความต้องการความสัมพันธ์ (relatedness needs) คือ ความต้องการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในสถานที่ทำงาน
3. ความต้องการเจริญเติบโต (growth needs) คือ ความต้องการภายในเพื่อการพัฒนาส่วนบุคคล ความต้องการของบุคคลที่จะเจริญเติบโตพัฒนา และใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ด้วยการแสวงหาโอกาส และการเอาชนะความท้าทายใหม่ ๆ

ทฤษฎี E.R.G ของ Alderfer มีความคล้ายคลึงกับทฤษฎีแรงจูงใจของมนุษย์ของ Maslow ที่ว่า ความต้องการที่ยังไม่ตอบสนองจะจูงใจบุคคลและเห็นด้วยว่า โดยทั่วไปบุคคลจะก้าวขึ้นไปตามลำดับของความต้องการจากระดับต่ำก่อนความต้องการระดับสูง เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับต่ำจะมีความสำคัญน้อยลง แต่อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์บางอย่าง บุคคลอาจจะกลับมายังความต้องการระดับต่ำได้ เช่น บุคคลที่คับข้องใจภายใน การตอบสนองความต้องการการเจริญเติบโต อาจจะถูกใจให้ตอบสนองความต้องการความสัมพันธ์ที่ต่ำลงมา จึงทำให้ทฤษฎีนี้มีทั้ง ส่วนเหมือนและส่วนต่างกับทฤษฎีความต้องการของ Maslow (วุฒิพล สกลเกียรติ, 2546, หน้า 193-194)

แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน

การศึกษาแนวความคิดพื้นฐานของงานพัฒนาชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้พัฒนากรสามารถทำงานกับประชาชนได้อย่างถูกต้อง และทำให้งานมีประสิทธิภาพ แนวคิดพื้นฐาน ในการพัฒนาชุมชนในระดับการปฏิบัติ มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) เป็นหัวใจของงานพัฒนาชุมชน โดยยึดหลักการของการมีส่วนร่วมที่ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจวางแผนงาน การปฏิบัติการและร่วมบำรุงรักษา
2. การช่วยเหลือตนเอง (Aided Self - Help) เป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยึดเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่ง คือ ต้องพัฒนาให้ประชาชนพึ่งตนเองได้มากขึ้น โดยมีรัฐคอยให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ในส่วนที่เกินขีดความสามารถของประชาชน ตามโอกาสและหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม
3. ความคิดริเริ่มของประชาชน (Initiative) ในการทำงานกับประชาชนต้องยึดหลักการที่ว่า ความคิดริเริ่มต้องมาจากประชาชน ซึ่งต้องใช้วิถีแห่งประชาธิปไตย และหาโอกาสกระตุ้นให้การศึกษา ให้ประชาชนเกิดความคิด และแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอันเป็น ประโยชน์ต่อหมู่บ้าน ตำบล
4. ความต้องการของชุมชน (Felt - Needs) การพัฒนาชุมชนต้องให้ประชาชน และองค์กรประชาชนคิดและตัดสินใจบนพื้นฐานความต้องการของชุมชนเอง เพื่อให้เกิดความคิดที่ว่างานเป็นของประชาชน และจะช่วยกันดูแลรักษาต่อไป
5. การศึกษาภาคชีวิต (Life - Long Education) งานพัฒนาชุมชนถือเป็นกระบวนการให้การศึกษาภาคชีวิตแก่ประชาชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคน การให้การศึกษา ต้องให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องกันไป ครอบคลุมเท่าที่บุคคลยังดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน

การวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน

การแก้ไขปัญหาหรือการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่สมาชิกในชุมชน การที่จะได้ทราบถึงปัญหาดังกล่าวนั้น และอย่างถูกต้องตามความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกในชุมชนนั้น จะต้องนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษาชุมชนมาวิเคราะห์อย่างละเอียด เพื่อนำไปใช้ในแก้ไขและพัฒนาต่อไป

พัตน์ สุจ้านงค์ และคนอื่น ๆ (2524 , หน้า 70 – 71) ได้ให้ความหมายของปัญหาชุมชนไว้ว่า ปัญหาชุมชน หมายถึง “สภาวะการณ์หรือความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นแก่สมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชน เป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าของชุมชน และจะต้องป้องกันแก้ไขหรือกำจัดให้หมดสิ้นไป”

สาเหตุของการเกิดปัญหาในชุมชน

ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ แต่สรุปได้ได้ว่าปัญหาเหล่านี้เกิดจากความต้องการของคนในชุมชน 4 ประการ คือ

1. ความต้องการข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นหรือปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ซึ่งเป็นความต้องการที่จำเป็นขาดไม่ได้
2. ความต้องการที่เกี่ยวกับเงิน เพราะเงินเป็นสื่อกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็น
3. ความต้องการทางสังคม เช่น การให้สังคมยอมรับ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. ความต้องการทางจิตใจ เช่น การยอมรับการยกย่องนับถือจากบุคคลอื่น เกียรติยศ ชื่อเสียง เป็นต้น

ประเภทของปัญหาชุมชน

ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนนั้นมีมากมายหลายปัญหา แต่อาจจะจำแนกตามลักษณะของปัญหาได้ 5 ประเภท คือ

1. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
2. ปัญหาด้านสังคม
3. ปัญหาด้านวัฒนธรรม
4. ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง
5. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ระดับของปัญหาชุมชน

ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนนั้น อาจจัดลำดับความรุนแรงหรือความจำเป็นเร่งด่วนได้ 3 ระดับ คือ

1. ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่แท้จริง (Felt Needs) คือ สิ่งที่ชาวบ้านรู้สึกว่ามีความเดือดร้อนมากที่สุดต้องขจัดให้หมดไป นักพัฒนาควรจะเริ่มแก้ไขปัญหาที่มาจากความต้องการที่แท้จริงของชุมชนก่อน จึงจะได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านด้วยดี
2. ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่มีความรุนแรงน้อยลงมา (Unfelt Needs) เป็นปัญหาซึ่งเกิดจากความต้องการของชุมชนที่อาจจะรู้ว่าเป็นข้อขัดข้องเดือดร้อนบ้าง แต่ยังไม่เห็นถึงความจำเป็นที่จะทำการแก้ไขในทันทีทันใด นักพัฒนาต้องให้การศึกษา แนะนำให้เห็นถึงคุณและโทษของสิ่งเหล่านั้น จนชาวบ้านยอมรับว่าเป็นความต้องการที่จำเป็นที่สุดก่อน จึงจะได้รับความร่วมมือในการพัฒนาเป็นอย่างดี
3. ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่ชาวบ้านยังไม่รู้สึกเดือดร้อน (Unaware Needs) เป็นปัญหาที่ชาวบ้านประสบบอยู่ แต่ไม่รู้ว่าปัญหาและควรแก้ไข นักพัฒนาต้องให้การศึกษา แนะนำอย่างมาก ต้องอดทนและใช้เวลาจนจะสามารถทำให้ชาวบ้านยอมรับว่าเป็นปัญหาและร่วมกันกำจัดให้หมดไป

หลักการวิเคราะห์ชุมชน

การวิเคราะห์ชุมชน เพื่อต้องการทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน คืออะไร สาเหตุ

ของปัญหาและความต้องการเป็นอย่างไร จึงวางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาในขั้นต่อไป สิ่งสำคัญที่สุดในการวิเคราะห์ชุมชนคือ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ชุมชน ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมมากเท่าใด การทราบคำตอบของปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็ย่อมจะมีมากขึ้นเท่านั้น สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536) และ ธนพรธณ ธาณี (2542 , หน้า 50) กล่าวถึง ขั้นตอน ของการวิเคราะห์ชุมชนว่า มีอยู่ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ถ้าหากปัญหาและความต้องการมีหลายอย่าง ในขณะเดียวกัน จะต้องเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ซึ่งจะต้องสำรวจและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการต่างๆ ตามความต้องการของประชาชนในชุมชน

2. ศึกษาสาเหตุของปัญหา เป็นการค้นหาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ เป็นพื้นฐานประกอบการวิเคราะห์ ซึ่งวิธีการหาสาเหตุของปัญหาและความต้องการในชุมชนนั้นมีหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตการศึกษาประวัติศาสตร์ภูมิหลังของชุมชน การสัมภาษณ์ เป็นต้น

3. ศึกษาความสามารถในการแก้ไขปัญหา

4. ศึกษาสู่ทางในการแก้ไขปัญหา มีการวางแผนการดำเนินการต่างๆ เพื่อหาสู่ทางในการแก้ปัญหาและความต้องการของชุมชน ซึ่งมีหลายวิธีดังนี้

4.1 การประชุมวิเคราะห์และสรุประหว่างผู้สำรวจเก็บข้อมูล ผู้ปฏิบัติงานในชุมชนและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อที่จะดำเนินการวางแผนในการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยวิธีการนี้ ประชาชนไม่ได้มาเกี่ยวข้องด้วย

4.2 การประชุมวิเคราะห์และสรุประหว่างผู้สำรวจข้อมูล ผู้ปฏิบัติงานและผู้นำชุมชน ตลอดจนองค์กรชุมชน ผู้นำกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ทำให้ได้ทราบความคิดเห็นทั้งสองฝ่าย แต่อาจจะมีข้อเสียเปรียบในแง่ที่ฝ่ายผู้นำชุมชนอาจจะไม่กล้าพูด ไม่กล้าที่จะแสดงออก ทำให้อาจจะเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นเสียมากกว่า

4.3 การแยกประชุมและสรุปการวิเคราะห์ชุมชนระหว่างฝ่ายประชาชนกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือองค์กรเอกชน จะเป็นประโยชน์มากกว่า เพราะทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นและสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเต็มที่ หลังจากนั้น เมื่อต่างฝ่ายได้ข้อสรุปและมาประชุมพิจารณาวิเคราะห์สรุปร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง ก็จะได้ข้อสรุป สู่ทางการวางแผนแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชน

4.4 ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน อาสาสมัคร และกลุ่มต่างๆ ภายในชุมชนร่วมกันประชุมพิจารณาวิเคราะห์ชุมชน เพื่อวางแผนหาสู่ทางแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเอกชนที่ทำงานด้านพัฒนาจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเท่านั้น วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ดีที่ประชาชนภายในชุมชนได้ตระหนักถึงความสามารถของตนเองได้รู้จักการวิเคราะห์ชุมชนของตน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเท่านั้น

4.5 การประชุมและสรุปการวิเคราะห์ชุมชนโดยชุมชนเอง ปราศจากการช่วยเหลือหรือมีที่ปรึกษาจากภายนอกชุมชน วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ดีที่ประชาชนช่วยและหาสู่ทางการพัฒนาด้วยตนเอง ภายในชุมชนของตน

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531 , หน้า 227) กล่าวถึงบุคคลผู้มีบทบาทในการวิเคราะห์ชุมชนว่าอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. การวิเคราะห์ชุมชนโดยฝ่ายชาวบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการที่ถูกต้องที่สุด เพราะชาวบ้านย่อม

รู้จักและมีความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนในแง่มุมต่างๆ ได้ดีกว่าบุคคลภายนอก

2. การวิเคราะห์ชุมชนโดยฝ่ายชาวบ้านร่วมกับนักพัฒนา เป็นการประนีประนอมหรือเป็นการพบกันครึ่งทาง เพราะเหตุที่ความสามารถในการวิเคราะห์ของชาวบ้านในชุมชนยังไม่มีการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยบุคคลภายนอกเข้าไปกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจและลงมือปฏิบัติร่วมกัน

3. การวิเคราะห์ชุมชนโดยนักพัฒนา เป็นการที่นักพัฒนาจะสามารถดำเนินบทบาทในการกระตุ้นให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเป้าหมาย

การบริการวิชาการแก่สังคม

การบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา

ความหมายและลักษณะของการบริการวิชาการแก่สังคม

กิจกรรมหรือโครงการบริการวิชาการและวิชาชีพ หมายถึง กิจกรรมหรือโครงการที่มหาวิทยาลัยได้จัดขึ้นเพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชน ประเทศชาติ หรือนานาชาติ รวมถึงการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทนและบริการวิชาการแบบให้เปล่า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551)

ประเภทของการบริการวิชาการ (ระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพา ว่าด้วยการบริหารเงินรายได้โครงการบริการวิชาการ พ.ศ. 2552 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2552) ได้ให้คำจำกัดความของการบริการวิชาการ ดังนี้

1. การฝึกอบรม สัมมนา อภิปราย บรรยาย ประชุมเชิงปฏิบัติการ
2. การวิเคราะห์ การตรวจสอบ การทดสอบ การสอบเทียบ การประเมินผลและการแปล
3. การสำรวจ การวางแผน การวางระบบ การออกแบบ การประดิษฐ์หรือการผลิต หรืองานในลักษณะทำนองเดียวกันที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
4. การให้บริการเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ
5. การให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะหรือการให้บริการข้อมูล การศึกษาความเหมาะสมของโครงการ การศึกษาผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
6. การให้บริการวิชาการในลักษณะอื่น ๆ

ทั้งนี้ การให้บริการวิชาการดังกล่าว จะต้องจัดให้แก่ส่วนราชการ องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ เอกชน หรือหน่วยงานใด ในประเทศ หรือต่างประเทศ โดยสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การบริการวิชาการแก่สังคมของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แผนยุทธศาสตร์ของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พัฒนาศักยภาพเป็นที่พึงของชุมชน ด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม การวิจัย และเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่คณะวิชาในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยคำนึงถึงความต้องการของชุมชนและความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และแผนยุทธศาสตร์ของชาติในการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะ ของบุคลากรไปสู่สังคมโลก การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์จึงมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการใช้เป็นเข็มทิศนำทางสู่เป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์

วิทยาศาสตร์สุขภาพ มีทิศทางการพัฒนาและสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำกับ ติดตามประเมินการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง สัมฤทธิ์ผลตามที่คณะแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยบูรพาตั้งเป้าหมายไว้ จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ของ ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ ไว้ดังนี้

ทิศทางการพัฒนาศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ วิสัยทัศน์ (Vision)

วิสัยทัศน์เป็นภาพฝัน และเส้นทางที่ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ จะใช้เข็มทิศนำทางสู่ความสำเร็จในอนาคต ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ภารกิจ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ สามารถกำหนดเป็น วิสัยทัศน์ได้ดังนี้

“องค์กร 3 คุณภาพ”

1. คุณภาพของศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศ หมายถึง

ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีความสมบูรณ์ในการเป็นหน่วยงานสนับสนุนการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย โดยเป็นศูนย์ที่มีผลงานทางวิชาการ องค์กรความรู้ และนวัตกรรม เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ และการพัฒนาระบบสุขภาพของภาคตะวันออกเฉียงและประเทศ มีผลงานทางวิชาการ ข้อเสนอแนะการพัฒนาที่จะเป็นทางเลือก ทางออกที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางด้านสุขภาพ

1.1 ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพที่เป็นศูนย์กลางทางความรู้ และการให้บริการด้านสุขภาพของภาคตะวันออกเฉียงและประเทศ ที่มีความเป็นเลิศด้านสุขภาพผู้สูงอายุ อาชีวเวชศาสตร์ โดยมีองค์ประกอบของการเป็นศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศ ดังนี้

- มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- มีองค์ความรู้ และนวัตกรรมในด้านนั้นๆ
- มีการให้บริการวิชาการในด้านนั้นๆ อย่างครบวงจร
- เป็นศูนย์กลางขององค์ความรู้ แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในด้านนั้นๆ ในลักษณะของคลังความรู้ที่เป็นแหล่งอ้างอิง ที่ทุกภาคส่วนให้การยอมรับ
- สามารถสร้างคุณค่าจากองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม และประเทศจนเป็นที่ประจักษ์

1.2 มีผลงานที่เป็นการริเริ่ม สร้างสรรค์ นวัตกรรม สร้างองค์ความรู้ และปัญญา ที่ได้รับการยอมรับในเวทีระดับนานาชาติ ที่มีผลงานและบุกเบิกองค์ความรู้ใหม่ สามารถบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการพัฒนาาระบบสุขภาพของสังคมไทยให้เข้มแข็ง และมีบทบาทนำในการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพในบริบทสากล

1.3 องค์ความรู้ของชาติ ปัญญาของแผ่นดินได้รับการทำนุ บำรุง รักษา พัฒนา และสร้างให้มีมูลค่าเพิ่ม

1.4 ระบบบริการวิชาการมีประสิทธิภาพสูงครบวงจร ทันสมัย สามารถสนองต่อความต้องการทางด้านความรู้ของสังคม สามารถนำสังคมสู่ความอยู่ดีมีสุขบนฐานความรู้และปัญญา

1.5 ร่วมขับเคลื่อนทางนโยบายเพื่อการพัฒนาประเทศ ชี้นำความเป็นไปทางสังคม นำส่งองค์ความรู้ และนวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางด้านสุขภาพแก่สังคม และการพัฒนาประเทศ

2. คุณภาพการบริการสุขภาพ หมายถึง

ระบบการบริการสุขภาพที่มีความโดดเด่นด้านการดูแลผู้สูงอายุอย่างครบวงจร และมีคุณภาพมาตรฐานในวิชาชีพบุคลากรทางการแพทย์มีความเชี่ยวชาญที่ผู้ใช้บริการไว้วางใจและเชื่อมั่นในการรักษา การพยาบาล และการบริการ และมีความพร้อมในการบริการสุขภาพระดับตติยภูมิที่มีคุณภาพในระดับอุดมศึกษาชั้นนำที่มีความพร้อมสมบูรณ์ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาและการบริการทางสุขภาพ

3. คุณภาพการบริหารจัดการ หมายถึง

ระบบการบริหารได้มาตรฐาน และมีคุณภาพในระดับสากล มีความคล่องตัวสูง มีภาพลักษณ์ในการเป็นสถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพในระดับอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศ และเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ มีเครือข่ายวิชาการที่แพร่หลายทั้งในประเทศและนานาชาติ

เป็นอุทยานการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีความสมบูรณ์ด้วยสภาพแวดล้อมทางการศึกษา และสวัสดิการ การบริการที่มีคุณภาพเอื้อต่อการบริการนิสิต นักศึกษา บุคลากรทุกระดับมีความสุขในบรรยากาศ การปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับการบริการสุขภาพ และเอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

บุคลากรมีความเชี่ยวชาญในด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีศักยภาพในการถ่ายทอด ความรู้ และมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านครบทุกศาสตร์

การบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เอื้อต่อการเรียนการสอนและการวิจัย เป็นหน่วยงานที่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ในการบริหาร องค์กรให้มีสมรรถนะสูงระดับสากลตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ และเป็นองค์กรอัจฉริยะ

พันธกิจ (Mission)

พันธกิจ คือ ภารกิจโดยหน้าที่ และภารกิจตามวิสัยทัศน์ที่องค์กรให้พันธสัญญาว่าจะใช้เป็นกรอบดำเนินงาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าพันธกิจมี 4 พันธกิจ ดังนี้

1. พัฒนาระบบการสนับสนุนการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
2. สร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพบนพื้นฐานวิชาการและการวิจัย
3. บริการวิชาการสุขภาพสู่สังคม
4. พัฒนาสู่ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพที่เข้มแข็ง มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง และพึ่งตนเองได้

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)

ประเด็นยุทธศาสตร์เป็นประเด็นหลักของการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้ภารกิจโดยหน้าที่ และภารกิจของวิสัยทัศน์บรรลุผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้มี 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. การสนับสนุนการเรียนการสอน
2. การพัฒนาวิชาการและการวิจัย
3. การบริการสุขภาพสู่สังคม
4. การพัฒนาองค์กรให้เข้มแข็ง มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง และพึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์ (Goal)

เป้าประสงค์เป็นผลสัมฤทธิ์ในอนาคตที่องค์กรมุ่งหวังจะให้บรรลุผลตามประเด็นยุทธศาสตร์เป็นผลสัมฤทธิ์สำคัญที่บ่งบอกว่าพันธกิจบรรลุผลสัมฤทธิ์ และพัฒนาไปในทิศทางของวิสัยทัศน์ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์ ดังนี้

เป้าประสงค์ที่ 1 ระบบสนับสนุนการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีคุณภาพ สามารถรองรับการพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ สหสาขาวิชาชีพ และความต้องการด้านสุขภาพของภาคตะวันออกและประเทศ

เป้าประสงค์ที่ 2 ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพมีผลงานวิชาการ มีผลงานวิจัย องค์ความรู้ นวัตกรรม เป็นคลังความรู้ และแหล่งอ้างอิงทางวิชาการในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพของประเทศ และระดับนานาชาติ เป็นที่พึ่งทางวิชาการของสังคม นำพาสังคมสู่สังคมอุดมปัญญา

เป้าประสงค์ที่ 3 โรงพยาบาลที่มีภาพลักษณ์ที่โดดเด่นด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุแบบครบวงจร และการบริการที่เป็นอัตลักษณ์ ผู้รับบริการประทับใจ เชื่อมมั่น และวางใจในคุณภาพการรักษายาบาลและการบริการ

เป้าประสงค์ที่ 4 ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพเป็นองค์กรสมรรถนะสูง วัฒนธรรมองค์กรเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน บุคลากรมีความสุขในการปฏิบัติงาน

การบริการวิชาการแก่สังคม

การบริการวิชาการแก่สังคมของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ ถือว่าเป็นภารกิจหลักขององค์กร โดยเน้นประเด็นยุทธศาสตร์การบริการสุขภาพสู่สังคม มีการบริการสุขภาพตามบริบทของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย เป้าประสงค์สำคัญคือ พัฒนาโรงพยาบาลให้มีภาพลักษณ์ที่โดดเด่นด้านการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุแบบครบวงจรและการบริการที่เป็นอัตลักษณ์ ผู้รับบริการประทับใจ เชื่อมมั่น และวางใจในคุณภาพการรักษายาบาลและการบริการ ตามเป้าประสงค์ที่ 3 ของแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร มุ่งเน้น ให้ผู้รับบริการ ครอบครัว ญาติและชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ รวมถึงการฝึกทักษะเพื่อนำไปพัฒนาความสามารถที่จะดูแลตนเองได้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีศักยภาพที่จะป้องกันตนเองจากภัยคุกคามทางสุขภาพ ได้รับการคุ้มครองด้านผู้บริโภคร และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ตามแผนปฏิบัติการสาธารณสุขประจำปี ซึ่งมีแผนงานโครงการตามกรอบแนวทางนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขและดำเนินงานภายใต้ขอบเขตพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ รับผิดชอบคือ นิสิต บุคลากร และประชาชนที่พักอาศัยในมหาวิทยาลัยบูรพา

นอกจากนี้ ภารกิจงานบริการวิชาการแก่สังคมของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ยังมีการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยราชการอื่น ๆ โดยจัดกิจกรรมสาธารณสุข ได้แก่ การออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี สถานีตำรวจธรรมาภิบาลแสนสุข รวมทั้งกิจกรรมเพื่อจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพ ควบคุมป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพ รวมถึงสนับสนุนสื่อสุขภาพ อุปกรณ์และเวชภัณฑ์ข้อมูลด้านสุขภาพให้แก่ นิสิตนักศึกษาของคณะต่าง ๆ และประชาชนที่ต้องการความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ อนามัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2554) ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการทางด้านวิชาการและวิชาชีพของชุมชน ภายในจังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยการสำรวจในครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายคือประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอำนาจเจริญ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน เก็บแบบสอบถามสำรวจคืนได้ 199 คน พบว่าชุมชนต้องการการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ชุมชนต้องการหลักสูตรการเกษตรมากที่สุด ด้านการตลาด ชุมชนต้องการความรู้เกี่ยวกับการวิจัยตลาดมากที่สุด ด้านคอมพิวเตอร์ ต้องการความรู้การใช้โปรแกรมและอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ด้านการนำองค์ความรู้ที่ได้เผยแพร่สู่สังคม ต้องการข้อมูลด้านการศึกษา และด้านภาษาต่างประเทศ ต้องการอบรมภาษาอังกฤษมากที่สุด ส่วนระยะเวลาที่เหมาะสมส่วนใหญ่ต้องการ จำนวน 1 วันมากที่สุด

อุทัยวรรณ สุภี (2552) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขจังหวัดยโสธร โดยทำการศึกษาความเข้มแข็งของชุมชน ในการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชนในจังหวัดยโสธร และ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชนในจังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และแกนนำสุขภาพครอบครัวในพื้นที่จังหวัดยโสธรได้หมู่บ้านตัวอย่าง จำนวน 31 หมู่บ้าน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมินศักยภาพการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขของชุมชนปี 2542 ของสำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐานเป็นแบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับต่อ 1 หมู่บ้าน โดยใช้การสัมภาษณ์และสังเกตจากสภาพจริง มีทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด จำนวน 32 ข้อคำถาม มีคะแนนเต็ม 64 คะแนน โดยมีค่าความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ .87 ผลการวิจัยพบว่า 1. จากตัวชี้วัดทั้งหมด 8 ตัวชี้วัดหมู่บ้านทั้ง 31 หมู่บ้านผ่านการประเมิน 2 ตัวชี้วัดคือตัวชี้วัดที่ 6 และตัวชี้วัดที่ 8 ได้แก่ การจัดกิจกรรมบริการสาธารณสุขมูลฐาน การเสริมสร้างประชาคมของชุมชน ส่วนตัวชี้วัดที่เหลืออีก 6 ตัว มีบางหมู่บ้านไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินโดยตัวชี้วัดที่ 7 ได้แก่ บ้านที่ 14 บ้านที่ 15 บ้านที่ 19 และบ้านที่ 30 จำนวน 4 หมู่บ้าน ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดละ 1 หมู่บ้าน 2. เมื่อพิจารณาเป็นรายหมู่บ้านพบว่า มีจำนวน 25 หมู่บ้าน ผ่านเกณฑ์ประเมินทุกตัวชี้วัด ซึ่งแสดงว่าชุมชนมีความสามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้ระดับดี ส่วนอีก 6 หมู่บ้าน ได้คะแนนมากกว่า 32 คะแนน แต่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินรายตัวชี้วัดและมีหนึ่งหมู่บ้าน คือ บ้านที่ 8 ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินถึง 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดเกี่ยวกับด้านมีทุนใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนางานในหมู่บ้าน/ชุมชน ด้านมีการบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานในหมู่บ้าน/ชุมชน ด้านมีกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกในชุมชนและด้านประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาต่าง ๆ

อรพินท์ บุณนาค และคณะ (2538) ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของประชาชน ต่อศูนย์บริการสาธารณสุข และโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทำการเก็บข้อมูล ในระหว่างเดือนธันวาคม 2537-มกราคม 2538 โดยได้สอบถามประชาชน ที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่รับผิดชอบ ของศูนย์บริการสาธารณสุขและโรงพยาบาลชุมชน ที่เป็นเป้าหมายในการศึกษา และได้จำนวนตัวอย่างที่รู้จักศูนย์ฯ ทั้งสิ้น 785 ราย แยกเป็นผู้ที่เคยไปใช้บริการที่ศูนย์ฯ 419 ราย และผู้ที่ไม่เคยไปใช้บริการที่ศูนย์ฯ เลย 366 ราย การศึกษาถึงลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ที่เป็นตัวอย่าง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในระหว่าง 30-49 ปีขึ้นไป มีการศึกษาน้อย อาชีพรับจ้าง และเป็นแม่บ้าน มีที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 6 ปี ผู้ที่เคยไปใช้บริการที่ศูนย์ฯ รายได้โดยเฉลี่ยต่ำกว่าผู้ที่ไม่เคยไปใช้บริการที่ศูนย์ฯ ผู้ที่เคยไปใช้บริการส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว ส่วนพฤติกรรมอนามัย ที่เกี่ยวกับแบบแผนการเจ็บป่วยนั้น พบว่า

เวลาเจ็บป่วยเล็กน้อย จะไปซื้อยามากินเอง เวลาเจ็บป่วยรุนแรง หรือมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น จะไปหาหมอที่โรงพยาบาล ไม่ว่าจะ เป็นของรัฐบาล หรือเอกชนที่อยู่ใกล้ และสะดวกในการเดินทาง สำหรับในด้านความพึงพอใจของประชาชนต่อศูนย์ฯ และโรงพยาบาลชุมชนนั้น พบว่า ผู้ที่เคยไปใช้บริการ มีความพึงพอใจกับบริการต่างๆ ที่ได้รับค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการให้บริการแบบรักษาฟรี ประชาชนที่เคยไปใช้บริการที่ศูนย์ฯ มากกว่าครึ่งทราบกิจกรรมต่างๆ ที่ทางศูนย์ฯ มีไว้บริการ บริการที่เคยไปใช้มากที่สุดสามอันดับแรกคือ การรักษาโรคโดยทั่วไป การมีพยาบาลเยี่ยมบ้านมาแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ ประชาชนที่เคยไปใช้บริการ มีความพึงพอใจกับบริการที่ได้รับ เป็นอย่างมาก ส่วนลักษณะการให้บริการต่างๆ ของศูนย์ฯ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นดีกับการให้บริการในแต่ละเรื่อง นอกจากนั้น ยังมีความต้องการที่จะให้ศูนย์ฯ เปิดนอกเวลาราชการอีกด้วย สำหรับในเรื่องของรูปแบบของศูนย์ฯ ที่ประชาชนต้องการ พบว่า ต้องการรูปแบบที่เป็นโรงพยาบาลชุมชนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ศูนย์ฯ ที่มีลักษณะเป็นศูนย์บริการขนาดเล็กในชุมชน อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาพบว่า ประชาชนเป็นจำนวนมาก ยังมีความต้องการและเห็นว่าจำเป็นต้องมีศูนย์บริการสาธารณสุขอยู่ เพราะคิดว่า เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่ด้อยโอกาส

กุหลาบ รัตนสังธรรม และคณะ (2543) ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณสุขในสถานบริการสาธารณสุขเขต 3 โดยทำการศึกษาประชากรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทน จำนวน 1,000 คน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เคยไปใช้บริการของสถานบริการระดับจังหวัดมากกว่าระดับอำเภอและตำบล และมีความเห็นว่าสิ่งที่ดีที่สุดในการไปรับบริการคือ การเดินทางที่สะดวกและใช้ระยะเวลาสั้น สิ่งที่ได้รับบริการรับรู้เกี่ยวกับสถานบริการในระดับมากที่สุด คือ ความสะอาดและมีสิ่งแวดล้อมโดยรอบที่ดี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนมีความหลากหลายของรูปแบบการวิเคราะห์ และใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างกันตามบริบทขององค์กรที่ต้องการทราบความต้องการของชุมชนนั้น ๆ ส่วนใหญ่งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการของชุมชนมักดำเนินการในองค์กรที่ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ รวมทั้งสถานศึกษาที่ต้องการทราบความต้องการของชุมชนโดยรอบของสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข เพื่อประเมินสถานการณ์ในชุมชน และทราบถึงความต้องการของชุมชน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพการแพทย์และการสาธารณสุข ค้นหาวีธีการสร้างควมมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือ อุปสรรคในการพัฒนาการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) โดยวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 44,312 คน (ดังแสดงรายละเอียด ตาราง 1)

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามเพศ และตำบลที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข

เขต	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนบ้าน
เทศบาลเมืองแสนสุข	19,929	24,383	44,312	23,925
ตำบลแสนสุข	16,511	20,462	36,973	20,935
ตำบลเหมือง	3,007	3,419	6,426	2,624
ตำบลห้วยกะปิ	411	502	913	366

ข้อมูลจาก : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จาก ตำบล แสนสุข เหมือง และห้วยกะปิ

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan , 1960) ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง 380 คน ดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1.สภาพทั่วไปของประชากร มีตัวแปรย่อยที่จะศึกษาได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะของการทำงาน รายได้ ค่าใช้จ่าย ที่พักอาศัย เป็นต้น

2.ความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

- 1.1 ความต้องการด้านการออกกำลังกาย
- 1.2 ความต้องการด้านการรับประทานอาหาร
- 1.3 ความต้องการด้านการจัดการความเครียด
- 1.4 ความต้องการด้านการพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณ
- 1.5 ความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค
- 1.6 ความต้องการด้านการบริการรักษาพยาบาล
- 1.7 ความต้องการด้านการบริการวิชาการและการวิจัย

3. การสังเคราะห์ข้อเสนอแนะ และความต้องการการบริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ตามความคิดเห็นของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ระยะเวลา 1 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แบบสอบถามความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. แบบสัมภาษณ์ สถานการณ์ ปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหา การตอบสนองความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการด้านสุขภาพ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยพัฒนามาจากการศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้มีเนื้อหาครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาโดยมีขั้นตอนการหาคุณภาพของเครื่องมือให้มีความเหมาะสม ตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้ ดังนี้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

1. โดยการนำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้สามารถสื่อความหมายที่ชัดเจนและมีความเข้าใจที่ตรงกัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน
2. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษามาทำการแก้ไขและปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความหมายของภาษาที่ใช้และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α coefficient) ของครอนบาค (Cronbach , 1981)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองแสนสุข และอำเภอเมืองชลบุรีเพื่อไปเก็บรวบรวมข้อมูลประชาชนในเขตพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
2. ติดต่อประสานงานกับหัวหน้าชุมชนเพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย
3. ทำการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการของชุมชนในแต่ละด้าน
3. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามแบบวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาความต้องการการบริการวิชาการ สภาพปัญหา หรืออุปสรรคในการพัฒนาการบริการด้านสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ตามความคิดเห็นของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

362.11

๗ ๕14

๑. 2

3 1 6 5 6 6

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพการแพทย์และการสาธารณสุข และนำมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางและจัดทำแผนการให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ความต้องการการบริการวิชาการ ที่เป็นปัญหา อุปสรรคที่ต้องการการพัฒนาเร่งด่วน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน N=315	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	128	40.63
	หญิง	187	59.37
2	อายุเฉลี่ย.....34.37.....ปี		
3	อาชีพ		
	นิสิต-นักศึกษา	52	16.51
	รับราชการ	44	13.97
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	53	16.83
	รับจ้าง	67	21.27
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	38	12.06
	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	22	6.98
	พนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง	39	12.38
4	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	86	27.30
	10,000-25,000 บาท	123	39.05
	มากกว่า 25,000-50,000 บาท	94	29.84
	มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	12	3.81

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 315 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.37) อายุเฉลี่ย 34.37 ปี อาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 21.27) รองลงมา อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 16.83) และส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ย 10,000-25,000 บาท(ร้อยละ 39.05)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

การแปลผลค่าเฉลี่ย และความหมาย

4.51 - 5.00 มากที่สุด

3.51 - 4.50 มาก

2.51 - 3.50 ปานกลาง

1.51 - 2.50 น้อย

1.00 - 1.50 น้อยที่สุด

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการออกกำลังกาย ความต้องการด้านการออกกำลังกาย

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
1	ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสม	4.23	0.47	มาก
2	ผู้เชี่ยวชาญหรือครูฝึกช่วยในการวางแผนและกำหนดการออกกำลังกายให้ท่าน	3.76	0.55	มาก
3	วิธีการควบคุมตนเองให้สามารถออกกำลังกายได้อย่างสม่ำเสมอ	4.76	0.43	มากที่สุด
4	การสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ในการออกกำลังกาย	4.22	0.56	มาก
5	เพื่อนหรือต้นแบบที่คอยเตือนหรือชวนท่านในการออกกำลังกาย	3.88	0.49	มาก
		4.17	0.50	มาก

จากตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการออกกำลังกาย พบว่าชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการด้านการออกกำลังกาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, $SD = 0.50$) โดย ต้องการทราบวิธีการควบคุมตนเองให้สามารถออกกำลังกายได้อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.43$)

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการรับประทานอาหาร
ความต้องการด้านการรับประทานอาหาร

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
6	ความรู้เกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหารการเลือก วัตถุดิบและวิธีการปรุงอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม	4.67	0.73	มากที่สุด
7	ผู้เชี่ยวชาญหรือนักกำหนดอาหารที่จะช่วยท่านในการจัด อาหารที่เหมาะสมให้	4.23	0.47	มาก
8	วิธีการในการควบคุมตนเองให้เลือกรับประทานอาหารที่ ถูกต้อง เหมาะสม	4.44	0.51	มาก
9	การมีร้านอาหารเพื่อสุขภาพปลอดสารพิษที่คอยบริการ ในชุมชนอย่างเพียงพอ	4.84	0.49	มากที่สุด
10	เพื่อนหรือต้นแบบที่คอยเตือนหรือชวนให้ท่าน รับประทานอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม	3.45	0.42	ปานกลาง
		4.33	0.52	มาก

จากตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการรับประทานอาหาร
พบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการด้านการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$,
SD = 0.52) โดย มีความต้องการให้มีร้านอาหารเพื่อสุขภาพ ปลอดสารพิษที่คอยบริการในชุมชนอย่างเพียงพอ
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, SD = 0.49) และ รองลงมาคือ ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลือก
รับประทานอาหาร การเลือกวัตถุดิบและวิธีการปรุงอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$
, SD = 0.73)

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการจัดการความเครียด
ความต้องการด้านการจัดการความเครียด

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
11	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเครียดและความวิตกกังวล	4.13	0.56	มาก
12	ผู้เชี่ยวชาญหรือนักจิตวิทยาในการช่วยท่านลดความเครียดหรือความวิตกกังวล	3.87	0.55	มาก
13	คลินิกการจัดการความเครียดหรือความวิตกกังวล	4.25	0.75	มาก
14	วิธีการพัฒนาทักษะในการจัดการความเครียดหรือความวิตกกังวลด้วยตนเอง	4.12	0.51	มาก
15	เพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดที่คอยช่วยให้ท่านระบายความเครียดหรือความวิตกกังวล	4.57	0.55	มากที่สุด
		4.19	0.58	มาก

จากตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการจัดการความเครียด
พบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการด้านการจัดการความเครียด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$,
SD = 0.58) โดย มีความต้องการเพื่อหรือผู้ใกล้ชิดที่คอยช่วยให้ระบายความเครียดหรือความวิตกกังวล อยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, SD = 0.55)

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการพัฒนาและยกระดับ
จิตวิญญาณ

ความต้องการด้านการพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณ

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
16	ความรู้เกี่ยวกับการยกระดับหรือพัฒนาจิตวิญญาณของ ความเป็นมนุษย์	3.23	0.43	ปานกลาง
17	ผู้เชี่ยวชาญในการช่วยให้ท่านสามารถพัฒนาหรือ ยกระดับจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์แก่ท่าน	3.87	0.56	มาก
18	การจัดกิจกรรมและสร้างความร่วมมือในการช่วยเหลือ เพื่อนมนุษย์เพื่อพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณของ ความเป็นมนุษย์ เช่น การช่วยผู้ประสบภัย การดูแล สิ่งแวดล้อมป้องกันโลกร้อน การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุหรือผู้พิการ เป็นต้น	4.88	0.39	มากที่สุด
19	การแสวงหาวิธีการในการพัฒนาตนเองเพื่อยกระดับจิต วิญญาณของความเป็นมนุษย์	3.83	0.33	มาก
20	เพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดที่คอยสนับสนุนและชักชวนท่านให้ เข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาหรือยกระดับจิตวิญญาณ ของความเป็นมนุษย์	3.23	0.70	ปานกลาง
		3.81	0.48	มาก

จากตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการพัฒนาและยกระดับจิต
วิญญาณ พบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการด้านการพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.48$) โดย มีความต้องการการจัดกิจกรรมและสร้างความร่วมมือในการ
ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เพื่อพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ เช่น การช่วยผู้ประสบภัย การ
ดูแลสิ่งแวดล้อมป้องกันโลกร้อน การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุหรือผู้พิการ เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.39$)

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการ
ป้องกันโรค

ความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
21	การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค อุบัติใหม่ โรค ติดเชื้อ โรคเรื้อรัง และอื่น ๆ	4.92	0.55	มากที่สุด
22	การสอนวิธีการล้างมือให้ถูกต้อง	3.78	0.72	มาก
23	การจัดทำคู่มือการป้องกันโรคสำหรับประชาชนใน ชุมชน	4.59	0.51	มากที่สุด
24	การอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและทัศนคติ ที่ดีในการป้องกันโรค	4.56	0.39	มากที่สุด
25	การประเมินความรู้ ทักษะและทัศนคติของชุมชนในการ ป้องกันโรค	4.12	0.33	มาก
		4.39	0.50	มาก

จากตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน
โรค พบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค อยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.50$) โดย มีความต้องการการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคอุบัติใหม่ โรคติดเชื้อ โรค
เรื้อรัง และอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.55$) รองลงมา คือ การจัดทำคู่มือการป้องกันโรค
สำหรับประชาชนในชุมชน ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.51$)

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการให้บริการ
รักษาพยาบาล

ความต้องการด้านการให้บริการรักษาพยาบาล

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
26	ความสะดวก รวดเร็วของ ขั้นตอน/กระบวนการให้บริการรักษาพยาบาล	4.56	0.70	มากที่สุด
27	ความรู้ความเชี่ยวชาญของแพทย์/พยาบาล/วิชาชีพอื่น ๆ ในการรักษาพยาบาล	4.76	0.75	มากที่สุด
28	ความทันสมัยของเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ใน โรงพยาบาล	4.88	0.51	มากที่สุด
29	ความสะอาด ทันสมัย ของอาคารสถานที่ของ โรงพยาบาล	4.44	0.55	มาก
30	บุคลากรทางการแพทย์มีจิตบริการ เอื้อเฟื้อ เอื้ออาทร ดุจญาติมิตร	4.92	0.43	มากที่สุด
31	การให้ความรู้แก่ผู้ป่วยที่ต้องการการฟื้นฟูสุขภาพ	4.67	0.56	มากที่สุด
32	การฝึกอบรมผู้ดูแลผู้ป่วยในชุมชนเกี่ยวกับการฟื้นฟู สุขภาพ	4.55	0.75	มากที่สุด
33	การจัดให้บริการเยี่ยมบ้านโดยแพทย์ พยาบาลหรือนัก กายภาพบำบัด	4.43	0.33	มาก
34	การสนับสนุนอุปกรณ์หรือเครื่องมือทางการแพทย์ให้ ผู้ป่วยที่ต้องการการฟื้นฟูสุขภาพสามารถเข้าถึงได้ง่าย และราคาถูก	4.05	0.70	มาก
35	การจัดบริการฟื้นฟูสุขภาพเคลื่อนที่ (ในชุมชน)	4.67	0.75	มากที่สุด
		4.59	0.60	มากที่สุด

จากตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการด้านการให้บริการรักษาพยาบาล
พบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการด้านการบริการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X}
= 4.59 , SD = 0.60) โดย มีความต้องการการให้บุคลากรทางการแพทย์มีจิตบริการ เอื้อเฟื้อ เอื้ออาทร ดุจ
ญาติมิตร อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.92, SD = 0.43) รองลงมา คือ ต้องการความทันสมัยของเครื่องมือ
อุปกรณ์ทางการแพทย์ในโรงพยาบาล อยู่ในระดับ มากที่สุด (\bar{X} = 4.88, SD = 0.51)

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการการบริการวิชาการด้าน
วิชาการและการวิจัย

ความต้องการด้านการบริการวิชาการด้านวิชาการและการวิจัย

ข้อ	รายการ	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
36	การทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาด้านสุขภาพในชุมชน	4.33	0.51	มาก
37	การสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการดูแลสุขภาพ	4.56	0.33	มากที่สุด
38	การนำผลการวิจัยไปใช้ในชุมชน	4.33	0.70	มาก
39	จัดการประชุมวิชาการด้านสุขภาพ ประจำปี	4.75	0.50	มากที่สุด
40	การจัดทำวารสารวิชาการและวิจัยด้านสุขภาพสำหรับ ชุมชนภาคตะวันออกเฉียง	4.60	0.55	มากที่สุด
		4.51	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในความต้องการการบริการวิชาการด้านวิชาการ
และการวิจัยพบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการการบริการวิชาการด้านวิชาการและการวิจัย
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.52$) โดย มีความต้องการให้จัดประชุมวิชาการด้านสุขภาพ
ประจำปี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, $SD = 0.50$) รองลงมา คือ ต้องการให้มีการจัดทำวารสารวิชาการ
และวิจัยด้านสุขภาพสำหรับชุมชนภาคตะวันออกเฉียง อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.55$)

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาพรวม

ด้าน	รายการ	ระดับความต้องการ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
1	ความต้องการด้านการออกกำลังกาย	4.17	0.50	มาก
2	ความต้องการด้านการรับประทานอาหาร	4.33	0.52	มาก
3	ความต้องการด้านการจัดการความเครียด	4.19	0.58	มาก
4	ความต้องการด้านการพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณ	3.81	0.48	มาก
5	ความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค	4.39	0.50	มาก
6	ความต้องการด้านการให้บริการรักษาพยาบาล	4.59	0.60	มากที่สุด
7	ความต้องการด้านการบริการวิชาการและการวิจัย	4.51	0.52	มากที่สุด
		4.28	0.53	มาก

จากตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ต่อการบริการวิชาการของศูนย์
วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาพรวม พบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มี
ความต้องการการบริการวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.53$) โดย มีความต้องการด้านการ
บริการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.60$) รองลงมา คือ ความต้องการด้านการ
บริการวิชาการและการวิจัย อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.52$)

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ความต้องการการบริการวิชาการ ที่เป็นปัญหา อุปสรรคที่ต้องการการพัฒนา
เร่งด่วน (จำนวนผู้รับการสัมภาษณ์ 50 คน)

ตาราง 11 การสังเคราะห์ประเด็นเร่งด่วนที่ชุมชนต้องการการบริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์
สุขภาพ

ลำดับ ที่	ประเด็นที่ต้องการการบริการวิชาการเร่งด่วน	จำนวน N=50	ร้อยละ
1	การจัดสถานที่ฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการอย่างครบวงจร	18	36.00
2	เพิ่มจำนวนหมอพื้นและจัดบริการให้มากขึ้น	16	32.00
3	การจัดช่องทางพิเศษในการเข้าถึงบริการสำหรับผู้สูงอายุ เด็ก สตรี ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ	14	28.00
4	การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อแก่โรงเรียน และชุมชนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	12	24.00
5	การให้บริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่	11	22.00
6	การเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารด้านสุขภาพ	8	16.00
7	การฝึกอบรมความรู้เรื่องสุขภาพ และความปลอดภัยแก่ผู้ประกอบการ อาชีพค้าขายและบริการ ต่าง ๆ เช่น ขายอาหารตามชายหาด นวดแผนไทย ร้านอาหารริมทะเล ร้านกาแฟ เป็นต้น	7	14.00
8	การเป็นที่ปรึกษาด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนในชุมชน	6	12.00
8	การให้บริการดูแลเด็กและผู้สูงวัยตามบ้าน	6	12.00
9	การจัดกิจกรรมสื่อสัมพันธ์หมอกับชาวบ้าน	4	8.00
9	การร่วมผลิตรายการด้านสุขภาพในท้องถิ่น เช่น รายการโทรทัศน์ วิทยุ และสื่ออื่น ๆ	4	8.00
10	การจัดประกวดสุขภาพประชาชนในกลุ่มวัยต่าง ๆ	2	4.00

จากตาราง 11 แสดงผลการสังเคราะห์ประเด็นเร่งด่วนที่ชุมชนต้องการการบริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้รับบริการ จำนวน 50 คน พบว่า มีความต้องการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 การจัดสถานที่ฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการอย่างครบวงจร ร้อยละ 36 อันดับที่ 2 การเพิ่มจำนวนหมอพื้นและการจัดบริการทันตกรรมให้มากขึ้น ร้อยละ 32 และอันดับที่ 3 การจัดช่องทางพิเศษในการเข้าถึงบริการสำหรับผู้สูงอายุ เด็ก สตรี ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ร้อยละ 28

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข เพื่อประเมินสถานการณ์ในชุมชน และทราบถึงความต้องการของชุมชน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพการแพทย์และการสาธารณสุข ค้นหาวิธีการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือ อุปสรรคในการพัฒนาการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methodology) โดยวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 44,312 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan , 1960) ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง 315 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จาก ตำบล แสนสุข เข็มเมือง และห้วยกะปิ ใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย 1 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.37) อายุเฉลี่ย 34.37 ปี อาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 21.27) รองลงมา อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 16.83) และส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ย 10,000-25,000 บาท (ร้อยละ 39.05)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ในภาพรวม พบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการการบริการวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.53$) โดย มีความต้องการด้านการบริการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.60$) รองลงมา คือ ความต้องการด้านการบริการวิชาการและการวิจัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.52$)

เมื่อแจกแจงเป็นรายด้าน พบว่า

1. ความต้องการด้านการออกกำลังกาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.50$) โดยต้องการทราบวิธีการควบคุมตนเองให้สามารถออกกำลังกายได้อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.43$)

2. ความต้องการด้านการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.52$) โดยมีความต้องการให้มีร้านอาหารเพื่อสุขภาพ ปลอดภัยที่คอยบริการในชุมชนอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, $SD = 0.49$) และ รองลงมาคือ ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหาร การเลือกวัตถุดิบและวิธีการปรุงอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.73$)
3. ความต้องการด้านการจัดการความเครียด พบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการด้านการจัดการความเครียด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.58$) โดย มีความต้องการเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดที่คอยช่วยให้ระบายความเครียดหรือความวิตกกังวล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.55$)
4. ความต้องการด้านการพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, $SD = 0.48$) โดย มีความต้องการการจัดกิจกรรมและสร้างความร่วมมือในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เพื่อพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ เช่น การช่วยผู้ประสบภัย การดูแลสิ่งแวดล้อมป้องกันโลกร้อน การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุหรือผู้พิการ เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.39$)
5. ความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.50$) โดย มีความต้องการการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคอุบัติใหม่ โรคติดต่อ โรคเรื้อรัง และอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.55$) รองลงมา คือ การจัดทำคู่มือการป้องกันโรคสำหรับประชาชนในชุมชน ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.51$)
6. ความต้องการด้านการให้บริการรักษาพยาบาล พบว่า ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข มีความต้องการด้านการบริการรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.60$) โดย มีความต้องการการให้บุคลากรทางการแพทย์มีจิตบริการ เอื้อเฟื้อ เอื้ออาทร ดุจญาติมิตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.43$) รองลงมา คือ ต้องการความทันสมัยของเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ในโรงพยาบาล อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.51$)
7. ความต้องการการบริการวิชาการด้านวิชาการและการวิจัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.52$) โดย มีความต้องการให้จัดประชุมวิชาการด้านสุขภาพประจำปี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, $SD = 0.50$) รองลงมา คือ ต้องการให้มีการจัดทำวารสารวิชาการและวิจัยด้านสุขภาพสำหรับชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.55$)

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ประเด็นเร่งด่วนที่ชุมชนต้องการการบริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้รับบริการ จำนวน 50 คน พบว่า มีความต้องการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 การจัดสถานที่ฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการอย่างครบวงจร ร้อยละ 36 อันดับที่ 2 การเพิ่มจำนวนหมอพื้นและการจัดบริการทันตกรรมให้มากขึ้น ร้อยละ 32 และอันดับ ที่ 3 การจัดช่องทางพิเศษในการเข้าถึงบริการสำหรับผู้สูงอายุ เด็ก สตรี ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ร้อยละ 28

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. โดยภาพรวมชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุขมีความต้องการการบริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในด้านการบริการรักษาพยาบาลมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากพันธกิจหลักของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ในมุมมองของประชาชนทั่วไป คือ โรงพยาบาล ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการให้บริการรักษาพยาบาล และเป็นสถานพยาบาลที่ตั้งอยู่ในชุมชนมานานมากกว่า 28 ปี แล้ว (ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ, 2553) ทำให้ชุมชนมีความคาดหวังและต้องการการบริการวิชาการในด้านนี้มากที่สุด และเมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ชุมชนต้องการให้บุคลากรทางการแพทย์มีจิตบริการ เอื้อเฟื้อ เอื้ออาทร คุณวุฒิมาตร อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของกัลยา เดชาวุฒิ (2551 , หน้า ง) ที่พบว่า ผู้รับบริการมีความต้องการให้บุคลากรทางการแพทย์ดูแลเอาใจใส่ ให้การต้อนรับที่ดี ดูแลอย่างใกล้ชิด และจัดสถานที่ให้เหมือนบ้านให้มากที่สุด นอกจากนี้ ยังพบว่า ชุมชนต้องการความทันสมัยของเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ในโรงพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554 เกี่ยวกับนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต นโยบายการพัฒนาสุขภาพประชาชน ที่ระบุเรื่องการลงทุนด้านบริการสุขภาพ โดยการพัฒนาคุณภาพการให้บริการสุขภาพ ซึ่งได้กล่าวถึงการเร่งสนับสนุนให้โรงพยาบาลในระดับต่าง ๆ มีเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์และห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ที่ทันสมัย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๙๔ ง, 2554 , หน้า 27-28) นั่นหมายถึงว่า เป็นความต้องการเร่งด่วนที่ประชาชนมีความต้องการเพื่อสนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนและคุณภาพชีวิตของชุมชน
2. ความต้องการด้านการบริการวิชาการและการวิจัย เป็นประเด็นความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาจากการบริการรักษาพยาบาล ซึ่งอาจเนื่องมาจากชุมชนมีความต้องการความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากรในสถานพยาบาลที่สังกัดมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นองค์กรที่มีศักยภาพ และมีผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ ในระดับสูงที่สามารถจะนำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการช่วยวิเคราะห์ สังเคราะห์ และหาแนวทางร่วมกับชุมชนในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งในด้านต่าง ๆ โดยมีกิจกรรมที่ชุมชนต้องการในระดับมากที่สุด ในด้านนี้คือ ความต้องการด้านการจัดประชุมวิชาการด้านสุขภาพประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจินตนา มังคละกนก (2554) ที่ทำการสำรวจความต้องการการรับบริการวิชาการของชุมชนและสังคม ในเขตบางซื่อกรุงเทพมหานคร และเขตจังหวัดปราจีนบุรี พบว่าชุมชนมีความต้องการด้านการบริการวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการจัดการฝึกอบรม สัมมนา อภิปรายบรรยายมากที่สุด ส่วนลำดับที่สองที่ชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุขมีความต้องการคือ การจัดทำวารสารวิชาการและวิจัยด้านสุขภาพสำหรับชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นหน่วยงานในสังกัด คณะแพทยศาสตร์ ที่ถือได้ว่าเป็นคณะแพทยศาสตร์แห่งแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีโครงการสนับสนุนการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบทร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเปิดโอกาสในการ

สร้างและผลิตแพทย์สำหรับภาคตะวันออก ทำให้ชุมชนมีความคาดหวังและความต้องการให้ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางวิชาการด้านสุขภาพในภาคตะวันออก เป็นผู้นำในการสื่อสารข่าวสารข้อมูล และช่วยชุมชนในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพชีวิตและปัญหาด้านสุขภาพแก่สังคมและชุมชนในภาคตะวันออก ผ่านช่องทางการสื่อสารที่มีความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้เนื่องจาก วารสาร คือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องที่มีกำหนดออกเผยแพร่ที่แน่นอน ลักษณะของรูปเล่มและการนำเสนอเนื้อหาจะเหมือนกันทุกฉบับ โดยเนื้อหาที่นำเสนอในวารสารมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เพราะมีการตีพิมพ์อยู่ตลอดเวลาข้อมูลจากวารสารจะมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปเป็นแหล่งอ้างอิงได้เป็นอย่างดี (ยุพิน กาญจนารัตน์ , 2553)

3. ความต้องการบริการวิชาการของชุมชน อันดับที่ สาม คือ ความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค โดยมีความต้องการการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคอุบัติใหม่ โรคติดต่อ โรคเรื้อรัง และอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ที่ต้องการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ เพื่อการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับโรคเหล่านี้ให้ทันทั่วทั้งที่โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งประชาชนในทุกระดับ (กระทรวงสาธารณสุข , 2554) ดังนั้น การที่ประชาชนในชุมชนมีความต้องการให้บุคลากรทางการแพทย์ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคนั้น เป็นสิ่งที่ดีและจะช่วยให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากปัจจุบันสภาพสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งด้านการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและพฤติกรรม มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมากมายที่รบกวนธรรมชาติและระบบนิเวศ การเดินทางที่ง่ายสะดวกรวดเร็วยอมทำให้เชื้อโรคต่าง ๆ แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วเช่นกัน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดโรคอุบัติใหม่ และโรคติดต่ออื่น ๆ เพิ่มขึ้นมา นอกจากนี้ชุมชนยังต้องการให้ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ จัดทำคู่มือการป้องกันโรคสำหรับประชาชนในชุมชนขึ้น โดยการรวบรวมเนื้อหาวิชาการ องค์ความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ ที่ประชาชนจำเป็นต้องทราบ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการป้องกันตนเองและใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิงในการปฏิบัติตน ฝึกระวังโรค และควบคุมการติดต่อในชุมชนได้

4. ความต้องการบริการวิชาการของชุมชน ด้านการรับประทานอาหาร พบว่า มีความต้องการให้มีร้านอาหารเพื่อสุขภาพ ปลอดภัยที่คอยบริการในชุมชนอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ นงนุช โกสีย์รัตน์(2553 , หน้า ๖) ที่ทำการศึกษาปัจจัยกำหนดความต้องการบริโภคผักปลอดภัยและพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดภัยของผู้บริโภคในร้านค้าเพื่อสุขภาพ แขวงศิริราช พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า มีความต้องการและพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยด้านจิตวิทยา พบว่า มีความสัมพันธ์กับความต้องการและพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแหล่งที่ซื้อ คือ ร้านค้าเพื่อสุขภาพเนื่องจากเชื่อมั่นในคุณภาพ สาเหตุที่กระแสของการบริโภคเพื่อสุขภาพเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน เนื่องมาจากผู้บริโภคใส่ใจในการดูแลสุขภาพมากขึ้น นอกจากนี้กรมอนามัยยังได้ทำการรณรงค์และออกฉลากสำหรับกลุ่มสินค้าเกษตรปลอดภัย และการรณรงค์การบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนที่เป็นกลุ่มผู้บริโภคในระดับกลางและระดับสูงหันมาบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากยิ่งขึ้น(อิติมา เทียนไพร , 2550) จะเห็นได้ว่าความตื่นตัวของประชาชนในการรักษาและดูแลสุขภาพของเขตเทศบาลเมืองแสนสุข มีแนวโน้มที่จะให้

ความสำคัญกับการดูแลรักษาสุขภาพของตนเองเป็นอย่างดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ที่ชุมชนมีความต้องการให้ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ให้บริการวิชาการด้านสุขภาพของการรับประทานอาหารสุขภาพ รวมทั้งการแนะนำวิธีการเลือกรับประทานอาหาร การเลือกวัตถุดิบและวิธีการปรุงอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม ด้วย

5. ความต้องการการบริการวิชาการของชุมชน ด้านการจัดการความเครียด พบว่า มีความต้องการเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดที่คอยช่วยให้ระบายความเครียดหรือความวิตกกังวล อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพรซ์ วงศ์ศรีตระกูล(2554 , หน้า 124-135) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดและความวิตกกังวลของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ที่พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน เป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับแรก โดยเมื่อมีความเครียดหรือความวิตกกังวล จะต้องการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเสมอ การที่มีเพื่อนมาก ๆ ทำให้รู้สึกอบอุ่นและเกิดความรู้สึกปลอดภัยขึ้น จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ประชาชนในชุมชนมีความต้องการการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี สร้างมิตรภาพระหว่างกันและช่วยเหลือกันเมื่อมีสมาชิกในชุมชนต้องเผชิญกับความวิตกกังวลหรือความเครียด

6. ความต้องการการบริการวิชาการของชุมชน ด้านการออกกำลังกาย พบว่า ต้องการทราบวิธีการควบคุมตนเองให้สามารถออกกำลังกายได้อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการออกกำลังกาย ของกองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ที่ได้รวบรวม และทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย ที่กำหนดว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำให้ประชาชนทั่วไป ทุกกลุ่ม ทุกวัย ทุกอาชีพ ทั้งผู้ที่มีสุขภาพดีอยู่แล้ว หรือผู้ที่เจ็บป่วยเล็กน้อยก็ตาม ควรได้มีการเคลื่อนไหวออกแรง หรือออกกำลังกายได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง เพื่อสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น เพื่อชีวิตที่ปลอดโปร่งมีความสุข (กระทรวงสาธารณสุข , 2546) ซึ่งบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุขจำเป็นต้องให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาเกี่ยวกับการออกกำลังกายแก่ประชาชนเพื่อให้สามารถดูแลตนเองให้มีร่างกายและสุขภาพที่แข็งแรงขึ้น

7. ความต้องการการบริการวิชาการ ด้านการพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณ พบว่า ชุมชนมีความต้องการการจัดกิจกรรมและสร้างความร่วมมือในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เพื่อพัฒนาและยกระดับจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ เช่น การช่วยผู้ประสบภัย การดูแลสิ่งแวดล้อมป้องกันโลกร้อน การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุหรือผู้พิการ เป็นต้น อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงศ์ใหญ่ (2548) ที่กล่าวว่า จิตวิญญาณ เป็นเรื่องของน้ำใจ คนที่ไม่นึกถึงตนเองแต่นึกถึงผู้อื่น เขาก็จะมีวิถีคิดและพฤติกรรมที่ไม่ทำเพื่อตนเอง จะมุ่งเน้นการทำเพื่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับ เมอร์ฟี (Murphy , 2006 อ้างถึงใน อำนาง อยู่คำ , 2551 , หน้า 96-97) ที่กล่าวว่า ความเชื่อมั่นเป็นพลังที่สัมพันธ์กับจิตวิญญาณ ทำงานร่วมกันในระดับจิตใต้สำนึกเป็นปฏิกิริยาการสื่อสารระหว่างจิตสำนึกกับจิตใต้สำนึก เป็นการเข้าถึงสภาวะการรวมจิตที่คิดจะทำงานและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เป็นคุณลักษณะทางจิตวิญญาณของบุคคล อันเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่สังคมทุกยุคทุกสมัยต้องการ

8. ประเด็นความต้องการบริการวิชาการเร่งด่วน ที่ได้จากการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้รับบริการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ พบว่า มีความต้องการให้จัดสถานที่ฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการอย่างครบวงจร เป็นอันดับหนึ่ง สอดคล้องกับ แนวทางการพิจารณาสนับสนุนและส่งเสริมหน่วยบริการในการจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ ปี 2555 ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ , 2555 , หน้า 55-58) ที่สนับสนุนงบประมาณให้แก่ สถานพยาบาลในการจัดโครงการหรือกิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ 1) เพื่อให้เกิดการพัฒนา รูปแบบระบบบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ของหน่วยบริการ โดยเน้นการจัดบริการในระดับพื้นที่ อำเภอ ตำบล ที่ยังมิได้มีการบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ ให้มีการจัดบริการและเกิดการกระจายตัวของบริการให้บริการอย่างทั่วถึงมากขึ้น 2) เพื่อให้เกิดการพัฒนา ระบบบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ให้ครอบคลุมถึงการดูแลคนพิการในระดับชุมชนได้ และช่วยให้คนพิการในชุมชนสามารถเข้าถึงบริการ รวมทั้ง สามารถดูแลตนเองได้มากที่สุด และ 3) เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้หน่วยบริการในระดับต่าง ๆ มีการพัฒนาและยกระดับระบบบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนด้านการแพทย์ที่นอกเหนือจากภาระงานปกติ ให้คงสภาพบริการได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) หรือพัฒนางานเพิ่มขึ้น ดังนั้น ความต้องการบริการวิชาการของชุมชนด้านนี้ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ถึงแม้ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ จะมีการจัดให้บริการด้านนี้ในสาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟูแล้ว แต่ยังคงต้องพัฒนายกระดับการบริการให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและผู้รับบริการให้มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากยุทธศาสตร์ของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีความสอดคล้องตรงกันในการพัฒนาศาสตร์ และองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ ซึ่งถือว่าเป็นความสำคัญและเร่งด่วนในการพัฒนาระบบ กลไกการบริการวิชาการในด้านนี้ อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

จากการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี เป็นเขตพื้นที่ ที่มีประชากรอาศัยอยู่ในจำนวนมาก และมีจำนวนประชากรแฝงมากเช่นกัน ดังนั้น ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยในภาพรวมเฉพาะด้านสังคม และวัฒนธรรม ในด้านการแพทย์และการสาธารณสุขเท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมความต้องการบริการวิชาการในด้านอื่น ๆ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นความต้องการของชุมชนนี้ ในมิติอื่น เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้อย่างครอบคลุมต่อไป
2. ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ควรนำเสนอต่อผู้บริหารศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการประสานความร่วมมือและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงระบบการให้บริการวิชาการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข ให้ตรงกับความต้องการที่ประชาชนต่อไป
3. ควรเร่งพัฒนาระบบการบริการรักษาพยาบาล ซึ่งเป็นความต้องการอันดับหนึ่งของประชาชนในชุมชนที่ต้องการเห็นการพัฒนาด้านพฤติกรรมบริการของบุคลากรทางการแพทย์และการพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์การแพทย์ต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและสามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างเชื่อมั่นในคุณภาพและการบริการที่เปรียบเสมือนญาติมิตรที่ดีต่อกัน

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำข้อมูลจากการสำรวจขั้นพื้นฐานนี้ไปศึกษาความต้องการของชุมชนในเชิงลึกในแต่ละด้าน โดยมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาร่วมกันให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่เป็นรูปธรรมที่แท้จริง

2. การศึกษาวิจัยความต้องการการบริการวิชาการที่จำแนกตามกลุ่มอาชีพของชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญ และน่าจะเป็นประเด็นที่ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการการบริการวิชาการเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการได้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของแต่ละกลุ่มอาชีพ ซึ่งมีบริบทและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. ประชากรในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารการทะเบียน.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2554). คู่มือการป้องกันควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ สำหรับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ปี 2554. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การทหารผ่านศึก.
- กรมพัฒนาชุมชน. (2552). พัฒนาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยอนุเคราะห์.
- กุลลาบ รัตนสังธรรม และคณะ.(2543). สำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดบริการสาธารณสุขในสถานบริการสาธารณสุขเขต 3. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.ชลบุรี
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2534). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : รวมสาส์นการพิมพ์.
- จินตนา มังคละกนก.(2554) .สำรวจความต้องการการรับบริการวิชาการของชุมชนและสังคม ในเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร และเขตจังหวัดปทุมธานี. สำนักวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. รายงานการวิจัย.
- ธนพรรณ ธาณี. (2542) .การศึกษาชุมชน.ภาควิชาพัฒนาสังคม. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- นงนุช โกสีย์รัตน์. (2553). การศึกษาความต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษและพฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในร้านค้าเพื่อสุขภาพ แขวงศิริราช. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธิดิมา เทียนไพร. (2550). พฤติกรรมการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปัญหาพิเศษบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พัฒน์ สุจำนง. (2524). การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพรัช วงศ์ศรีตระกูล.(2554). ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดและความวิตกกังวลของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย “มสธ. วิจัย ประจำปี 2554”.
- มหาวิทยาลัยบูรพา.(2552). ระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพา ว่าด้วยการบริหารเงินรายได้ โครงการบริการวิชาการ พ.ศ. 2552 . ลงวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2552. ชลบุรี : สภามหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2554). การศึกษาความต้องการทางด้านวิชาการและวิชาชีพของชุมชน ภายในจังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอำนาจเจริญ. รายงานการวิจัย.
- ยุพิน กาญจนารัตน์. (2553). การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารทางด้านจิตวิทยาระหว่างปี พ.ศ. 2542-2551. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- รัฐสภา. (2554). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554. นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต นโยบายการพัฒนาสุขภาพประชาชน.* กรุงเทพฯ : เอกสารเผยแพร่.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. (2531). *การพัฒนาชนบทไทย.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2554). *เทศบาลเมืองแสนสุข.* วันที่ค้นข้อมูล 3 สิงหาคม 2554. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org>
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2548). *พลังการเรียนรู้ : ในกระบวนการทัศน์ใหม่.* พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : SR Printing Partnership.
- วิทยาลัย. ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). *พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค.
- วุฒิปด สกลเกียรติ. (2546). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และผู้เรียนผู้ใหญ่.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์. (2553). *รายงานประจำปี พ.ศ. 2553.* ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์.(2554). *แผนยุทธศาสตร์ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ พ.ศ. 2555-2555.* เอกสารอัดสำเนา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมยศ นาวิการ. (2540). *ทฤษฎีองค์การ.* กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข.(2536). *สังคมวิทยา : หลักการศึกษา วิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน.*พิมพ์ครั้งที่ 2
ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). *รายงานผลการประเมินองค์การด้วยตนเอง ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ : สำนักติดตามและประเมินผลการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2555). *แนวทางการพิจารณาสนับสนุนและส่งเสริมหน่วยบริการในการจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ ปี 2555.* กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข
- อรพินท์ บุณนาค และคณะ. (2538). *ความพึงพอใจและความต้องการของประชาชน ต่อศูนย์บริการสาธารณสุข และโรงพยาบาลชุมชน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร.สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.*
- อุทัยวรรณ สุภี. (2552). *การประเมินความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งตนเองด้านสาธารณสุขจังหวัดยโสธร.* วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย .มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อุ้นตา นพคุณ.(2546). *กรอบแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน.* กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- อำนาจ อยู่คำ.(2551). *จิตวิญญาณของผู้บริหารในโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ. วารสารศึกษาศาสตร์. ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2550-มกราคม 2551.*

Community Assessment. Community Services, Inc. Maryville, Missouri

Community Toolbox. University of Kansas http://ctb.ku.edu/tools/en/section_1018.htm

Gilmer, Von Haller B. (1971). *Industrial and Organization Psychology*. New York : Mc Graw-Hill.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.

Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610

Missouri Community Scale and Community Assessment Tool. MACA, Missouri

State CSBG Office, and Annette Backs Edwards, LCSW.

People, Partnerships, and Communities. *Prioritizing Issues or Concerns, Using the Paired Comparison Technique*. USDA

[www.ssi.nrcs.usda.gov/publications/1_PPCs/PPC011_PrioritizingPaired ComparisonFinal.pdf](http://www.ssi.nrcs.usda.gov/publications/1_PPCs/PPC011_PrioritizingPaired%20ComparisonFinal.pdf)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ใบพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

การวิจัย เรื่อง : การวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการ
ของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่าน

ท่านเป็นผู้ที่ได้รับเชิญจากคณะผู้วิจัยให้เข้าร่วมโครงการวิจัย เพื่อศึกษาความต้องการของชุมชน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพการแพทย์และการสาธารณสุข เป็นการประเมินสถานการณ์ในชุมชน และค้นหาวิธีการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชน ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือ อุปสรรคในการพัฒนาและปรับปรุงบริการด้านสุขภาพของชุมชนในพื้นที่ความรับผิดชอบของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ก่อนที่ท่านจะตกลงเข้าร่วมการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอชี้แจงให้ท่านทราบถึงเหตุผลและรายละเอียดของการศึกษาวิจัยดังนี้

1. คำชี้แจงเกี่ยวกับเหตุผลที่ต้องทำการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาความต้องการของชุมชน นั้น เป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่รับผิดชอบไม่ว่าทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่าง ๆ จะยึดถือแนวความคิดนี้ในการนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงาน โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของชุมชน โดยการไปสู่การปฏิบัติ นั้น มีเงื่อนไขที่ผู้ศึกษาควรคำนึงถึง คือ การศึกษาชุมชน อันเป็นกระบวนการที่มีความหลากหลายตามบริบทของชุมชน และมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ความสัมพันธ์ทางการศึกษากับชุมชนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนด้วยการจัดการศึกษาและบริการที่สนองความต้องการของคนในชุมชนและแก้ปัญหาของคนในชุมชน โดยคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด วางแผน จัดการ ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดและลงมือแก้ปัญหาที่ตนเอง เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนนั้นสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง (วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา, 2554)

ดังนั้น เพื่อเป็นการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาด้านสังคมและวัฒนธรรม ลักษณะของการรวมกลุ่ม แบบแผนการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และคุณภาพชีวิต ความสุขสบายในชุมชน ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่หลักของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีความน่าเชื่อถือตามระเบียบวิธีการวิจัย และใช้อ้างอิงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสุขภาพตรงตามความต้องการของชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. คำชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการวิจัย

ในการเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ ท่านจะได้รับการสอบถามหรือการสัมภาษณ์จากคณะผู้วิจัย เกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหา การตอบสนองความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการด้านสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ หรือ อุปสรรคในการพัฒนาและปรับปรุงบริการด้านสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ตามความคิดเห็นของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ท่านได้ให้ ข้อมูลแก่คณะผู้ศึกษาวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านการบริการสุขภาพ และการบริการวิชาการแก่สังคม และชุมชนต่อไป

ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการ

2.1 ท่านจะได้รับการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ประโยชน์ของการศึกษาวิจัย

2.2 การลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

2.3 ได้รับการสัมภาษณ์เพื่อตอบแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะของการทำงาน รายได้ ค่าใช้จ่าย ที่พักอาศัย เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการให้บริการวิชาการด้านสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงบริการด้านสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ตามความคิดเห็นของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

3. คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

1. เป็นประชากรที่อาศัยอยู่จริงในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ใน ตำบล แสนสุข เหมือง และห้วยกะปิ
2. ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยมีการลงนามยินยอมตามแบบฟอร์มที่คณะผู้วิจัยจัดทำขึ้น

ซึ่งจะได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยมหาวิทยาลัยบูรพา

4. ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยจะได้รับ

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ในแต่ละด้าน ประกอบด้วย ความต้องการทางด้านสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาความสะอาด การจัดอนามัยชุมชน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยอาศัยอยู่และเป็นการพัฒนาสังคมและชุมชนให้เกิดความร่วมมือสร้างความเข้มแข็งในชุมชนยิ่งขึ้น

การเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปโดยการสมัครใจ และหากท่านปฏิเสธไม่เข้าร่วมโครงการนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน และแม้ว่าท่านตกลงเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้แล้ว ท่านก็ยังสามารถปฏิเสธและถอนตัว ยุติการเข้าร่วมโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ตามที่ท่านต้องการ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ เช่นกัน

หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใด กรุณาติดต่อได้ที่

นางเวธกา กลิ่นวิจิต ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยบูรพา

โทรศัพท์ 038-390324 , 390580 ต่อ 519

ซึ่งยินดีให้ข้อมูลแก่ท่านทุกเมื่อ และขอขอบคุณในความร่วมมือ มา ณ โอกาสนี้

ใบยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการ
ของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วันที่ให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมนี้ ข้าพเจ้าได้รับฟังคำอธิบายจากผู้วิจัย ถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย
วิธีการในการศึกษาวิจัย รวมทั้งผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดและมีความเข้าใจดีแล้ว
โดยผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจไม่ปิดบังซ่อนเร้น จน
ข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจและมีสิทธิ์จะปฏิเสธหรือบอกเลิกการเข้าร่วม
การวิจัยครั้งนี้เมื่อใดก็ได้ โดยการบอกเลิกการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้จะไม่มีผลต่อการดูแลรักษาที่ข้าพเจ้าจะพึง
ได้รับต่อไป

คณะผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้
เฉพาะข้อมูลในรูปที่เป็นผลสรุปการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้องกระทำได้เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว มีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความ
ความเต็มใจ

หากข้าพเจ้ามีปัญหา หรือข้อสงสัยถึงผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัย สามารถซักถามผู้วิจัยได้ทันที หรือ
ซักถาม หัวหน้าโครงการวิจัย โดยติดต่อที่ นางเวรภา กลิ่นวิจิต ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยบูรพา โทรศัพท์ 038-390324 , 390580 ต่อ 519

ลงชื่อ.....ผู้ยินยอม
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ทำวิจัย
(.....)

ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในใบยินยอมนี้ให้แก่ข้าพเจ้าฟังจน
เข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้าจึงลงนามหรือประทับลายนิ้วหัวแม่มือขวาของข้าพเจ้าในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงชื่อ.....ผู้ยินยอม
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ทำวิจัย
(.....)

แบบสอบถามความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. เพศ ชาย หญิง
๒. อายุ.....ปี
๓. อาชีพ นิสิต - นักศึกษา รับราชการ
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้าง/พนักงาน
 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 พนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง อื่น ๆระบุ.....
๔. การศึกษา ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก
๕. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐บาท ๑๐,๐๐๐ - ๒๕,๐๐๐ บาท
 มากกว่า ๒๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ มากกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

ส่วนที่ ๒ ความต้องการของชุมชนต่อการให้บริการวิชาการของศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านมีความเห็นตรงตามความต้องการของท่านมากที่สุด

	รายการ	ระดับความต้องการ					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	ความต้องการด้านการออกกำลังกาย						
๑	ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสม						
๒	ผู้เชี่ยวชาญหรือครูฝึกช่วยในการวางแผนและกำหนดการออกกำลังกายให้ท่าน						
๓	วิธีการควบคุมตนเองให้สามารถออกกำลังกายได้อย่างสม่ำเสมอ						
๔	การสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ในการออกกำลังกาย						
๕	เพื่อนหรือต้นแบบที่คอยเตือนหรือชวนท่านในการออกกำลังกาย						
	ความต้องการด้านการรับประทานอาหาร						
๖	ความรู้เกี่ยวกับการเลือกรับประทานอาหาร การเลือกวัตถุดิบและวิธีการปรุงอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม						
๗	ผู้เชี่ยวชาญหรือนักกำหนดอาหารที่จะช่วยท่านในการจัดอาหารที่เหมาะสมให้						
๘	วิธีการในการควบคุมตนเองให้เลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม						
๙	การมีร้านอาหารเพื่อสุขภาพปลอดสารพิษที่คอยบริการในชุมชนอย่างเพียงพอ						
๑๐	เพื่อนหรือต้นแบบที่คอยเตือนหรือชวนให้ท่านรับประทานอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม						
	ความต้องการด้านการจัดการความเครียด						
๑๑	ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความเครียดและความวิตกกังวล						
๑๒	ผู้เชี่ยวชาญหรือนักจิตวิทยาในการช่วยท่านลดความเครียดหรือความวิตกกังวล						
๑๓	คลินิกการจัดการความเครียดหรือความวิตกกังวล						

	รายการ	ระดับความต้องการ					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑๔	วิธีการพัฒนาทักษะในการจัดการ ความเครียดหรือความวิตกกังวลด้วยตนเอง						
๑๕	เพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดที่คอยช่วยให้ท่านระบาย ความเครียดหรือความวิตกกังวล						
	ความต้องการด้านการพัฒนาและยกระดับ จิตวิญญาณ						
๑๖	ความรู้เกี่ยวกับการยกระดับหรือพัฒนาจิต วิญญาณของความเป็นมนุษย์						
๑๗	ผู้เชี่ยวชาญในการช่วยให้ท่านสามารถพัฒนา หรือยกระดับจิตวิญญาณของความเป็น มนุษย์แก่ท่าน						
๑๘	การจัดกิจกรรมและสร้างความร่วมมือในการ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เพื่อพัฒนาและ ยกระดับจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ เช่น การช่วยผู้ประสบภัย การดูแล สิ่งแวดล้อมป้องกันโลกร้อน การช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุหรือผู้พิการ เป็นต้น						
๑๙	การแสวงหาวิธีการในการพัฒนาตนเองเพื่อ ยกระดับจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์						
๒๐	เพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดที่คอยสนับสนุนและ ชักชวนท่านให้เข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนา หรือยกระดับจิตวิญญาณของความเป็น มนุษย์						
	ความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการ ป้องกันโรค						
๒๑	การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค อุบัติใหม่ โรคติดเชื้อ โรคเรื้อรัง และอื่น ๆ						
๒๒	การสอนวิธีการล้างมือให้ถูกต้อง						
๒๓	การจัดทำคู่มือการป้องกันโรคสำหรับ ประชาชนในชุมชน						
๒๔	การอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีในการป้องกันโรค						
๒๕	การประเมินความรู้ ทักษะและทัศนคติของ ชุมชนในการป้องกันโรค						

	รายการ	ระดับความต้องการ					ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	ความต้องการด้านการบริการรักษาพยาบาล						
๒๖	ความสะดวก รวดเร็วของ ขั้นตอน/กระบวนการให้บริการ รักษาพยาบาล						
๒๗	ความรู้ความเชี่ยวชาญของแพทย์/พยาบาล/ วิชาชีพอื่น ๆ ในการรักษาพยาบาล						
๒๘	ความทันสมัยของเครื่องมืออุปกรณ์ทาง การแพทย์ในโรงพยาบาล						
๒๙	ความสะอาด ทันสมัย ของอาคารสถานที่ ของโรงพยาบาล						
๓๐	บุคลากรทางการแพทย์มีจิตบริการ เอื้อเพื่อ เอื้ออาทร ดุจญาติมิตร						
๓๑	การให้ความรู้แก่ผู้ป่วยที่ต้องการการฟื้นฟู สุขภาพ						
๓๒	การฝึกอบรมผู้ดูแลผู้ป่วยในชุมชนเกี่ยวกับ การฟื้นฟูสุขภาพ						
๓๓	การจัดให้บริการเยี่ยมบ้านโดยแพทย์ พยาบาลหรือนักกายภาพบำบัด						
๓๔	การสนับสนุนอุปกรณ์หรือเครื่องมือทาง การแพทย์ให้ผู้ป่วยที่ต้องการการฟื้นฟู สุขภาพสามารถเข้าถึงได้ง่ายและราคาถูก						
๓๕	การจัดบริการฟื้นฟูสุขภาพเคลื่อนที่ (ในชุมชน)						
	ความต้องการด้านการบริการวิชาการและ การวิจัย						
๓๖	การทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาด้านสุขภาพใน ชุมชน						
๓๗	การสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการดูแล สุขภาพ						
๓๘	การนำผลการวิจัยไปใช้ในชุมชน						
๓๙	จัดการประชุมวิชาการด้านสุขภาพประจำปี						
๔๐	การจัดทำวารสารวิชาการและวิจัยด้าน สุขภาพสำหรับชุมชนภาคตะวันออกเฉียง						

